

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETESEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, február 16.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreik:** Az arad-hegyaljai motoros.
- Az aradmegyei takarékpénztár közgyűlése.**
- Válassz egy nyilatkozatra.**
- A delegáció ülései.**
- Unitáriusok ünnepe Aradon.**
- Az új lövész-pálya.**
- Egy aradi egyesület panamája.**
- Boós bírót elítélték.**
- Az Acsev új lőtőháza.**
- Anyaggyilkos az esküdtek előtt.**
- Szabályrendelet az utcanyitásról.**
- Makó város közgyűlése.**
- A kölesdi választás.**
- A Nőegylet színházi estje.**
- Fuscho-Moys Sándor halála.**
- Leleplezett szélhámos.**
- Tárca: Egy régi aradi mulatságról.** Irta: Vay Sándor gróf.
- Regény-Csarnok: Az Antikrisztus csodái.** Irta: Lagerlöf Zsuzsa.

Az arad-hegyaljai motoros.

Arad, február 15.

Elvezetett olvastuk az Arad és Vidéke vasárnapi számában az Arad-hegyaljai motoros vasut tervezetének több érdekelt szőlőbirtokos által közzétett történetét. Van polemikus része is a hosszú cikknek, van egy csomó naiv részlete is, de a jó ügy érdekében foglalkozunk vele.

Azt mondják önök: nevezük meg azt a pénzforrást vagy vállalkozást, a ki a tervbe vett motorost előnyösebben finanszírozza és olcsóbban építi. Hisz erre megadtuk a választ: építsük mi magunk.

Erre azt mondják önök: mi magunk nem tudjuk építeni, nincs hozzá elég pénzünk. A mire mi egyebet nem mondhatunk, mint hogy várjunk kissé, míg megerősödünk. Vegyünk fel azután a hiányzó összegből annyit, a mennyit a jövedelmekből ki is tudunk fizetni.

Önök egy olyan házat akarnak építeni, a melyhez önök adják a pénzt és a melynek a kamatait idegen ország fia szedi. Az az összeg, a mivel a berliniek hozzájárulnak, jóval kevesebb, mint az a harmincöt percent, a mivel a törzsrészesek hozzájárulnak. Először is huszonkét százalékot leszednek az elsőbbségi részvényeknél, azután pedig jóval többet az építési kiadásoknál. Hát nem látják önök, hogy a berliniek csak a nyereségük arányában óhajtanak részt venni ebben a vállalkozásban? Tiszta sor: az övék lesz a ház is, a kamat is, önöket pedig lefőzik egy elnöki, egy jogtanácsosi és néhány igazgatósági állással. Ez ugyan szép és üdvös dolog, de ezért a dicsőségért sem Aradváros közönsége, sem a községek nem jegyezhetnek egy fillért sem.

Ám, ha önöknek tetszik, adják oda a pénzüket a fond perdu és nem törzsrészesekért. Tegyük próbára a berlinieket és lássuk, hogy mennyire taksálják ők maguk a törzsrészesvény értékét. Bizonyára azt fogják mondani, nekik nem kell a törzsrészesvény ingyen sem. Inkább adnak ők még több törzsrészesvényt.

Amit a város pénzügyi bizottságá-

nak üléséről mondtunk, hogy ott az elsőbbségi részvények hetvennyolcas árfolyamáról nem volt szó és arról senkinek sem volt tudomása, azt továbbra is fenn tartjuk. És ez iránt nemsokára tisztába is jövünk, mert tudomásunk van arról, hogy ez ügy tisztázása miatt rövid idő múlva pénzügyi bizottsági ülés lesz, hol e kérdés tárgyalatni fog. Az aradi kereskedelmi és iparkamarát, valamint az ipartestületet is meg kell védenünk azon feltetés ellen, mintha ezen szegénytelen diszsióról tudomással bírtak volna. Nem engedhetjük meg, hogy ezen testületekről szegénységi bizonyítvány állíttassék ki.

A szőlőbirtokos urak, hogy indokolták tegyék az elsőbbségi részvények hetvennyolcas kurzusát, abba az időbe mennek vissza, amikor a magyar papírjáradék 78 és 80 között bocsáttatott ki. Mehetnének vissza a magyar hitel gyásznapjaiba is, amikor a pénz a legdrágább volt, a magyar hitelben pedig nem bizott a világon senki sem. Hát uraim ezek a napok elmúltak, nemcsak Magyarországra, de Bulgáriára nézve is. Már Szerbia sem keresi ezt a hitelt. Ugyancsak jó példával huza-kodtak elő.

És e tételnél még egy kérdést. Vannak talán elsőbbségi és törzsrenték is? Elsőbb a törzsjaradék és azután az elsőbbségi jaradék kapja a kamatot? És a törzsjaradék 65 százaléka majorizálja az elsőbbségiék 35 százalékat? Mint láthatják, az önök példája mindkét lábán sántít.

Egy régi aradi mulatságról.

(Hol táncoltak először csárdást?)

Irta: Vay Sándor gróf.

Az i lei juristabálon palotástáncoltak. Oseink daliás táncát, amelyvel már az 1572 iki pozsonyi koronázó országgyűlésen olyan nagy tetszést aratott volt Balassa Bálint báró, a gaval-lór-trubadur.

Később azonban teljesen elmúlt a magyar tánc módja. A múlt század harmincas éveiben nem táncoltak csárdást a bálkon, legfőjebb „Raststund” alatt húztak bánatos hallgatókat. Biharország fővárosában, Nagyváradon tették először szalonképessé a csárdást, még pedig a harmincas évek elején. Innen terjedt szét di-vatja később az egész országban.

Nemrégiben egy ócska, 1834-ből való „Schreibkalender” jutott kezembe, amelynek rubrikázott lapjairól a következőket olvastam:

„A farsang zajlakodásaiban a bihari casinobál Giantzpunktot képezett. A fardhatlan szorgaimu alelnök, Reviczky Fridrik felügyelete alatt január 11-én ment végbe a táncos mulatság, még pedig mind a megyebéli, mind a máshonnan összesereglett vendégek teljes megelégedésükre...”

Aztán elmondja, hogy a mulatságot kétsze-resen fényessé tette, hogy „ő Felsege, legjobb Királyunk betses születése előestéjére esett”, ami nagyban emelte az ünnepi hangulatot.

Már napokkal előbb nagy izgatottság uralkodott Váradon, annál is inkább, mert mint a jegyzet említi: „Közhirre tétetett, hogy a terem csinos fölkészítés mellett, a táncos mulat-ság pont hét órakor veendi kezdését.”

És valóban, alig múlt el hét óra, a megyebeli főnemesség, katonatisztikar, előkelő polgárság és vidéki látogatók nagy számmal érkeztek, úgy hogy: „Reviczky Fridrik örömmel tapasztalhatta törekvéseinek gyümölcsét, mert sikerült, hogy a születés, a tudomány, vagy a sors játéka által polgártársai fölé emelkedett ember a feszítő udvariasság láncait letéve, testvérként közelebb simuljon egymá-hoz.”

A kaszinó helyiségeit mind pompásan ki-világították, nemzetiszínű drapériákkal földszit-tették. Nyolcadfél órakor nyílt ki a tánc terem szárnyas ajtaja s az egyesület főelőnöke, Beöthy Ferenc katonai diszköntösben lépett be, karján vezetve kisszántói Lányi Imréné Csáky Mária grófnőt. Erre fölhangzott a menüette, amelyet ugyancsak Beöthy Ferenc és Lányi Imréné nyit-tottak meg.

Ezután táncoltak mazurt, keringőt, ügető táncot és a csaszántó valcerben különösen ki-tüntek Thurzó Ignác és Vincze Miklós, utóbbi korának egyik legszebb embere.

A gyönyörű este képeit midőn minden szemből öröm és meglegedés sugárzott, — mint a naplójezret folytatja, — főokra emel-ték Reviczky Karolina, Reviczky Fridrikné — Juribskay Amália és a remek szép három Fer-dényi kisasszony.

Ezek mind a hárman pompás magyar köntöst viseltek, gazdag aranydisszel, gyönyörű pártákkal és Ferdényi János királyi udvarnok nejtől, Szentiványi Cieellától származó éksze-rekkel. Említett öt hölgy, öt délcég, szirtén magyar diszköntösben lévő ifju karján, pont tizenkét órakor kiállt a terem közepére és az ott formált körben: „kellemteljes méltós-ggal s honunk szépeinek sajátos szűz szeméremmel, harsány tapsok közt magyart lejtettek.”

A kuruc idők óta ez volt ugyyszólván az első nyilvános táncmulatság, amelyen magyar táncot nők és férfiak egyetesen jártak.

Utánna pár nappal Aradon követték a vá-radiak példáját. Vásárhelyi Jánosnál, a megye alispánjánál tartott nagy estélyen, ahol magyar ruhába öltözött párok jártak nemzeti táncun-kat. Itt a vendégek általában mind magyar ru-hában jelentek meg s a leikes házlur szintén magyar köntösben fogadta őket. Nemzeti öltö-zetben játszott a hangásekar is a nemzetiszínű drapériával bevont emelvényen s mikor bele-kezdtek a „lassu“-ba, hat pár állt ki a figurák bemutatására.

A táncosok fekete rövid Zrinyi-dolmányt, szűk zsinoros nadrágot, kurtaszáru csizmát és aranyos himzett nyakkendőt viseltek, míg a táncosnők arannyal ékesített fekete vállfüző-ben, fehér atlasz szoknyában s rövid, csinos szegésű kötényben álltak sorban. A régi föl-jegyzés a hat aradi szép leány nevét is meg-örökíti, akik: Vörös Terézia, Lakatos Jozefa,

A cikk folytatásában azt mondják az érdekelt szőlőbirtokos urak, hogy a legtöbb helyi érdekű vasut így készült, ilyen pénzügyi alapon. Megengedem. De azt engedjék meg az urak, hogy mindenütt, ahol a vasut így készült ott, az érdekesség le is számolt úgy a vasutal, mint annak a jövedelmeivel is; ahol a vasut ezen az alapon létesült, ott az idegené a vasut is, a jövedelem is. Mily képtelen logika! Azért, mert a másik meggondolatlanul cselekszik, mi is meggondolatlanul cselekedjünk? Mi úgy véljük, hogy Eszau példáját nem utánzandó, hanem kerülendő példának kell tekintenünk.

Az érdekelt szőlőbirtokosok továbbá így elmélkednek: „Csekélység, hogy a cikkíró mit akar: a szőlősgazdák jegyezzenek kétszerannyi törzsrészt, a mi képtelenség, hisz ezt is nehezen bírják összehozni és a kormány sem engedi meg.” Hát ez mi? Gyámság alatt állanak-e azok az urak, kik részvényt akarnak jegyezni? „Szabad egyén, szabad államban” ez a mai modern állam alapfogalma. És önök piritanak ránk: si tacuisses?

Végül miután önök megtanítanak arra, hogy *mint nem kell vasutat építeni*, megismételjük mi is, hogy kell, hogyan lehet és szabad azt a motorost építeni.

Itthon meg kell teremteni az érdekességet, nagyobb mértékben mint ez mostanáig történt. Azt mondjuk itthon, mert itt értenek hozzá legjobban. Motoros csak itt (Csabán és Vésztön) épült, másutt nem. *Hozzánk járnak tanulni Berlinből is.* Szőlőbirtokos urak, önök, kik egy motoros vasut építésével foglalkoznak, láttak és tanulmányoztak-e már ilyen vasutat? Tudják-e, hogyan kell azt a helyi viszonyokhoz képest építeni? Vagy úgy képzelik, hogy talán tudnának zongorázni, csak meg kell próbálni.

Onök azt mondják, hogy nehezen tudtak, még ennyi törzsrészt is összehozni. Hisszük és okát is adjuk miért. Mert a közönség soraiban nem hisznek a németekben, nem biznak a berliniekben. Csinálják más alapon és összegyűjtik a mostani jegyzés kétszeresét.

A mi a kiadásokat illeti, azok lényege-

sen olcsóbbak lesznek, ha a sineket és egyéb anyagokat nem a berliniek szállítják és nem azok veszik át önmaguktól. Ez a második finanszírozás — mint azt a költségvetésből megítélhetjük és mint azt a városi közgyűlésen demonstrálták — még súlyosabb és veszélyesebb az elsőnél.

A hiányzó összeget végül szerezzék be kölcsönkép. Magunk is hisszük, hogy aradi vagy budapesti pénztézet nem fog kölcsönt adni, de meg fogják kapni ezt a kölcsönt azoktól a vasművektől, kik a sineket szállítják, főleg na látni fogják, hogy kipróbált szakemberek állanak a vállalkozás mögött, kik komoly munkát végeznek, nem pedig spekulánsok, kik csak a nyereségüket keresik.

Ezek után összegezzük, hogyan véljük megcsinálhatónak az arad-hegyaljai motorost:

1. nagyobb hozzájárulás a helyi érdekesség részéről;
 2. olcsó és realis építkezés (ellenőrizve a helyi szakértelem által);
 3. a hiányzó tőkének kölcsön által leendő beszerzése;
- szóval az alföldi gazdasági vasut mintájára, vagy mondjuk csabai mintára.

És most tegyük hozzá, hogy miképpen *nem akarjuk a vasutat:*

Nem akarjuk, hogy Potemkin várakat fessenek nekünk a berliniek, és hogy a mi pénzünkért építsenek egy motorost, mely az övék lesz. Holott önök, úgy látszik, ezt akarják.

Monroe doktrínáját kellene alkalmazni Magyarországra nézve is. A magyar vasutak legyenek a magyaroké!

Az aradmegyei takarékpénztár közgyűlése.

(Alapszabálymódosítások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Az Aradmegyei takarékpénztár tegnap délután tartotta meg harmadik közgyűlését s ezen az igazgatóság a részvényesek nagy örömeire sikerről és haladásról tudott beszámolni.

Pálfi Eszter, Pat.uban Terézia, Institoris Terézia és Szőlőssy Ludovika voltak.

A váradi báltól számítva aztán minden nagyobb vidéki városban táncoltak magyar. Sárospatakon, a juristák közt sok volt a jeles magyar táncos. Messze földön emlegették mint ilyen különösen Jászay Pált, akinek minden bálon el kellett járni a verbungost. Hires táncosa volt Pestmegyének Szeless Laci. Annyira fáradhatatlanul tudja járni a magyart, hogy Baló, a nemes urak akkori dédelgetett prima nem tudott táncával versenyt muzsikálni.

Pesten a harmincas évek végén, Széchenyi István gróf indítványára táncoltak először magyart.

Egyik Lloyd-bálon történt az első kísérlet és fényesen sikerült. Először négy ifju mágnás toborzót mutatott be, majd frissét is jártak. Ezt nevezte el aztán báró Wenckheim Béla csárdásnak, amig napjainkig meg is maradt. Hogy a nők is táncoltak volna csárdást, az a fővárosban 1840 január 9-én történt először, amikor az itt hangversenyző Liszt Ferenc tiszteletére, báró Bánffy Pálné, a Nemzeti Kaszinó termeiben rendezett Biborka-estélynek nevezett igen érdekes mulatságot. Ezt az elnevezést onnan kapta az estély, hogy minden hölgy égő, bíbor színű virágot viselt keblén és hajában.

A mágnások közt sok jeles csárdástáncos akad, így híres volt gróf Forgách Lajos, és a Podmaniczky bárók, később a hatvanas években remekül táncolta nemzeti táncunkat a da-

lías Keglevich Béla gróf. Nők közül messze földön ritkította párját Oreczy Sarolta és Bajza Lenke táncos. Ezeknek a csárdását megnézni a legöregebb urak is felmentek az Európabálokra.

A csárdás divatjának legjobban kedvezett az ugynevezett kis alkotmány korszaka. A gyönyörű párták, sarkantus csizmák, sújtásos gimbes-gombos dolmányok évadja. Kivált vidéken akármely bálon nem táncoltak akkor egyebet csárdásnál. Így híres volt egy losonci bál, ahol estőli egészen reggeli harangszóig, egyetlen nőtára, a Kukoricahajtás notijára táncolták a csárdást.

Régi idők régi emléke mindez. Kivált a fővárosban nagyon kivételkedtek azóta eredeti formájából a csárdást, és ha ma föltámadna Liszt Kálmán, a hatvanas évek kedves, szeretetreméltó bohémje, nem mondhatná a bálózó leányoknak, hogy „így csak az angyalok táncolhatják a csárdást.”

Nem bizony. Csuf, förtelmes káposzta-tapaság lett a mi büszke nemzeti táncunkból, melyet a maga daliás mivoltában csak nagyritkán láthatunk. Vidéken még inkább megőrizte típusát a csárdás, a különösen Borsodban, Gömörben akárhány remekül táncoló párt láthatunk, asszonyokat, akiknek táncos igazi poézis, gavalérokat, akik Szent Dávid táncát még a maga őseredetiségében rakják Bertus vért forraló, zama-os muzsikájára, amely igazán talp alá való.

A közgyűlés kiemelkedő mozzanata volt, hogy az intézetnek a *tisztviselők nyugdíjára* vonatkozó alapszabályai a modern követelményeknek megfelelő szabályozás és reformálás alá kerültek.

Szathmáry Gyula elnök nyitotta meg a közgyűlést, a jegyzőkönyv vezetésére Mandl Vilmos dr. takarékpénztári ügyészt, a bitelesítésére pedig Éles Ármint, Varjassy Lajos és Kell Lipót dr. részvényeseket kérte fel. A jelentés adatait, indítványait megelőzni nem kívánja, de minthogy az intézet működését a maga részéről figyelemmel kísérik, kijelenti, hogy az intézet működése az eddigi alapon mozgott. Az intézet múlt évi eredménye mindenkinek örömeire szolgálhat.

Ezután Ring Géza vezérigazgató olvasta fel az igazgatóság jelentését, mely szerint a mérleg tiszta jövedelmi egyenlege az előző évről elővezetett 15301 k.-án kívül K. 208.440 51, mely összegből az alapszabály 127. §-a értelmében levonandó: a) részvénytőke 5 százalékos kamatja K. 30.000, a fennmaradó 178.440 51 k-ból b) a tartalék alap javára 10 sz. K. 17.844 05, c) az igazgatóság jutalékára 3 sz. 5.859 10, e) jótékony célokra 2 sz. K. 3.568 80, összesen K. 74.610 10, így a maradvány, vagyis K. 183.830 41, hozzáadva az áthozatot 1902. évről K. 15.301, összesen K. 149.131 41 képezi a t. közgyűlés rendelkezésére álló 1903. évi tiszta nyereséget. Indítványba hozták, hogy ebből az összegből a részvénytőke 5 százalékos kamatján 30.000 koronán kívül felülosztalékként 120 000 korona osztassék ki olyképpen, hogy a f. év február 15-től kezdve és a részvényeknek új szelvényeikkel ellátása végett szükséges bemutatása alkalmával a 21. sz. szelvény az intézet pénztáránál 100 koronával beváltassék, a részvényutalványokra pedig lebeglyezés mellett 50 korona kifizetessék, a felügyelőbizottságnak 1903. évi működéséért 2400 korona megszavaztassék, 5000 k. ingatlanokból leírassék, 4131 korona 41 fillér a tisztviselői nyugdíjalap gyarapítására fordítottassék, 17,600 korona pedig az 1904. évre átvezetessék.

Ezután Kádas Kálmán főjegyző méltányolta a jelentést. Mindnyájukat meggyőzte a jelentés, hogy az Aradmegyei takarékpénztár oly kedvező eredményt mutat fel, hogy az a részvényeseket örömmel és megleléssel tölti el. Konstatálja, hogy az üzlet vezetése a legjobb kezekben van. Indítványozza, hogy a közgyűlés fejezze ki első sorban jegyzőkönyvi köszönetét a fáradhatatlan igazgató-választmány, a kitűnő ügyvezető-igazgató, felügyelő-bizottság és derék tisztviselői karnak.

A közgyűlés az indítványt elfogadta s a felmentvényt megadta.

Ezután a tisztviselők nyugdíjalapszabályai két pontjának a megváltoztatására került a sor, melyet a közgyűlés elfogadott.

Végül az intézet vezetősége tisztjéről lemondván, a választás következett, mely Rosenberg Miksa dr. indítványára következő eredménnyel járt.

Megválasztottak igazgatókká: Bing Vilmos, Herzel Bernát, ifj. Kintzig János, Neuman Samu és Wadowszky Gusztáv három évre. Választmányi tagokká: Deutsch Bernát, Éles Ármint, Keresztes Gyula dr., Mairóvitz Mór, Mittler Zsigmond, Réthy Viktor, Spitzer Ignác és Walder Gyula két évre. A felügyelő bizottság elnöke Dániel László, tagjai: Lilienberg Sándor, Sarlot Domokos, pottaggá: Fuchs Ignác három évre.

Bing Vilmos a maga és tisztársai nevében köszönetet mond a megválasztatásért, mire a közgyűlés néhány apróbb ügy elintézése után véget ért.

Jelen voltak Szathmáry Gyula elnöke alatt: Bing Vilmos, Herzel Bernát, Wadowszky Gusztáv, ifj. Kintzig János, Ring Géza, Neuman Adolf, Neuman Alfréd, Fodor Gyula, dr. Mandl Vilmos, Friedmann Lajos, Sarlot Domokos, dr. Scharfner Sándor, Maresch Gyula, Steiner Vilmos, Éles Ármint, Braun Mór, Dengl Lajos, Neumann Herman, Glück Károly, Holländer Ignác, Kemény Manó, Mittler Zsigmond, Ring Lajos, dr. Ring Béla, Kádas Kálmán, dr. Ke

resates Gyula, Dániel Endre Domokos József, Tagányi Gusztáv, Kopp János, Domokos Gyula, Weisz Dávid, dr. Rosenberg Miksa, Leopold Zsigmond, Littenberg Sándor, Kohn S. N., dr. Páris Lajos, dr. Tisch Mór, Fuchs Ignác, Weisz Márkus, Varjassy Lajos, dr. Kell Lipót, Jelinek József, S einitzer József, Verzár Márton, Szakolczay Lajos, dr. Tolnai János, Funkelstein József, Weisz Sándor, Verzár István, Nemess Géza, Robitek Samu, Szuchi József, Urbányi Béla, Dániel László és Nachtnébel Odón.

Egy aradi egyesület panamája.

(Három ezer korona hiány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Az aradi magyar nyelv-terjesztő és betegsegítő egyesületben nagyobb mérvű hiányt felelték föl, a melyért a pénztáros kezelése a felelős. A pénztáros az elnökkel egyetemben kötelezvényt adott ki, a melyben megengedik, hogy a hiány összege az ő házukra tábláztassék.

Az egyesület ügyében a hatóság részéről is megindult a vizsgálat. A számvivői hivatal Vissy Ferenc számtisztet bizta meg az egyesület könyveinek és számadásainak megvizsgálásával. Vissy az 1902. évi zárszámadást véve alapul, megkezdte a könyvek vizsgálatát. A könyvekbe vezetett adatok szerint a hiány összege 3140 korona. Azonban már az 1902. évi zárszámadás adatai is zavarosok és hiányosak, úgy, hogy Vissy folytatja a vizsgálatot 1898-ig visszamenőben, a mikor a mostani pénztáros, Kocsi Ferenc, a ki ezelőtt elnök volt, pénztárossá választatott. Az iratokat és pénztári utalványokat ezután fogja az egyesület vezetősége a vizsgáló-biztosnak átadni.

A belügyminiszter még régebbi rendeletével utasítja a rendőrkapitánysági hivatalokat, hogy bizonyos egyesületeknél, a hol jónak látja, vizsgálatot tartson. Tavaly csak három ily egyesület került vizsgálat alá (a melyeknél különben a legnagyobb rendet találták), most azonban, a mint értesülünk, s valószínűleg a „magyar nyelvterjesztő” esete folytán, a rendőrkapitányi hivatal tizenhét aradi egyesület adminisztrációjának megvizsgálása iránt kereste meg a város számvivői hivatalát.

A magyar nyelvterjesztő és betegsegítő egyesület különben vasárnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, a mely meglehetősen viharos lefolyású volt. A hatóságot Zubor Andor fogalmazó képviselte.

A közgyűlést dr. Szilvássy László, az egyesület ügyésze nyitotta meg; a volt elnökök szöveghez sem engedték jutni. A jelen levők — körülbelül hatvanan voltak, — a vezetőség ellen éles kifakadásokba törtek ki. Szilvássy László dr. elmondta, hogy az egyesület pénzkezelése körül nagyobb arányú rendetlenséget észleltettek, a melyek azonban rövid időn belül tisztázódni fognak. Gál József az egyesület jegyzője arról tett jelentést, hogy ezeket a rendetlenségeket ő fedezte fel, melyről nyomban jelentést tett az elnök és választmányának. A közgyűlés ezután a régi tisztviselői kar helyébe egészen újat választott.

Elnök lett Kocsis Pál, alelnök Vandracsek Pál, pénztárnok Rác Sándor, ellenőr Markovits Miklós, jegyző Erdélyi István. Választmányi tagok: Galió István, Riváczky István, Szánkovich György, Hadadi Sándor, Ordög József, Kuzmann Illés, Megyeri Angor, Ems Márton, Lakatos Pál, Oláh Ferenc, Klavicsék József, Brunenstécker Gyula. Póttagok: Adusz Bertalan, Banyok Ferenc, Lukanovits György, Lukács Bálint, Seifert János és Tóth István. Egyleti orvos: dr. Singer János.

A közgyűlés megbizta az új tisztikart, hogy az egyesületi számadások felülvizsgálatának befejezte után tegyen jelentést az egybehivandó rendkívüli közgyűlésen.

Soós birót elítélték.

(Három évi fegyház.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 15.

A pestvidéki kir. törvényszék zsúfolásig megtelt tárgyaló termében ma reggel kilenc órakor hirdették ki az ítéletét Soós Kálmán vesztegetési bűnpörében. Ugyvédek, újságírók és érdeklődő közönség hangosan pertraktáltak az eshetőségeket.

Mély csönd lett hirtelen, amikor Rónay Kamill elnök két bírótársával: Sz. Kiss Gyula és K. Nagy Sándor törvényszéki bírákkal a terembe lépett.

— A két vádlott jöjjön be! — mondta az elnök.

És belépett Soós Kálmán halványan, kissé ingatag léptekkel, nyomban utána Schwarcz Ábrahám.

Elnök: A kir. törvényszék meghozta az ítéletet, a melyet ezennel ki fogok hirdetni.

O Felsőge a király nevében!

A pestvidéki kir. törvényszék, mint delegált büntető bíróság, — Soós Kálmán dr. és Schwarcz Ábrahám ellen lefolytatott bűnügyben a következőleg ítélte:

A kir. törvényszék dr. Soós Kálmánt az Eszterházy, Blau, Bauer, Schlesinger és Kazinczy-esetekben, tehát öt esetben bűnösnek mondta ki a vesztegetés büntetésében, s ezért öt összbüntetésül három évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre, valamint politikai jogainak ugyanilyen tartamú felfüggesztésére ítélte. A büntetésből 4 hónapot kitöltöttnek vesz a bíróság. Ellenben a Mészáros, Darab és Rabinek-féle esetekben emelt vád alól őt felmenti.

Schwarcz Ábrahámot a bíróság az Eszterházy, Blau, Bauer, Schlesinger és Kazinczy esetekben, tehát öt rendbeli megvesztegetés büntetésében, mint bűnszegédi bűnrészeszt, a többi esetekben pedig zsarolás vétségének kísérletében mondta ki bűnösnek, és ezért öt összbüntetésül két évi és 6 hónapi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítéli. A büntetésből 7 hónapot kitöltöttnek vesz a bíróság.

Az ítéletet a bíróság megküldi az igazságügyminiszternek, a budapesti kir. ítélőtábla és a budapesti büntető törvényszék elnökének. Együttal elrendeli, hogy az iratok az ítélet jogerőre emelkedése után a fegyelmi hatósághoz áttétesszenek.

Indokok:

A királyi törvényszék az elsőrendű vádlottak a pörbeli esetekben hozott ítéleteit és bírói intézkedéseit vizsgálat tárgyává nem tette, mert Soós Kálmán nem azért áll vád alatt, mintha törvényellenesen ítélkezett volna. Őt csakis a vesztegetés büntette terheli, s e részben a kir. törvényszék bizonyítva látta, hogy Soós Kálmán és Schwarcz Ábrahám között szoros összeköttetés állott fenn. Kiderült, hogy Schwarcz nagyon is bejáratos volt Soós Kálmán házában, és teljességgel ki van zárva, hogy Soósnak erről tudomása ne lett volna. Terhelő bizonyítékok gyanánt szerepelnek Schwarcznak a nyomozat során tett beismerő vallomásai. Hogy e vallomások kieroszakoltattak volna, azt a törvényszék nem fogadhatta el annál kevésbbé, mert a vádlottaknak rendszerint ez a védekezési módjuk. Terhelő bizonyíték továbbá az a tervszerűség és egyöntetűség, amely Soós és Schwarcz eljárásában nyilvánul, s terhelő bizonyítékok, hogy Soós nemcsak szívélyesen fogadta a Schwarcz által hozzá küldött feleket,

hanem nemtelen ajánlataik ellen semmiféle módon sem védekezett. Soós bűnösségét a törvényszék csak azokban az esetekben mondta ki, amelyeknél részint saját beismerése, részint a főtárgyalás adatai alapján kitűnik, hogy ő a felekkel személyesen érintkezett.

Az indokolás ezután egyenkint részletezi az eseteket, s külön-külön kiemeli a bizonyítékokat, amelyek alapján Soós bűnösségét megállapította, s végül azokat is, amelyekre vonatkozólag a bűnösségre kellő bizonyítékokat nem talált.

A mi a büntetés kiszabását illeti, Soós Kálmánra nézve enyhítő körülménynek vette a bíróság, hogy a marasztaló ítélet alapján állását és nyugdíját is elveszté. Ellenben nem tekinthette enyhítő körülménynek büntetlen előéletét, mert büntetett egyén bíró amugy sem lehet. Súlyosító körülménynek vette a bíróság az igazságszolgáltatás durva megsértését és a bírói állásnak példátlan lealacsonyítását. Schwarcz Ábrahámra vonatkozólag enyhítő körülményül szolgált, hogy jogerősen még nem volt elítélve.

Ez a törvényszék ítélete.

Magyar István kir. ügyész: Soós Kálmánra vonatkozólag azon esetek miatt, a melyek alól felmentetett, továbbá mindkét vádlottira nézve súlyosítás végett felebbezek.

(A vádlottak.)

Soós Kálmán: Én a büntető törvény 185. §. 1. a) pontja alapján felebbezést jelentek be és a védőm által a tárgyalás folyamán bejelentett semmisségi panaszokat kérem fentartottaknak tekinteni.

Schwarcz Ábrahám: Az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentek be, mert nem lehet itélkezni, ha meg nem hallgatták a védelmemet.

Vaisz Sándor, Soós Kálmán védője szintén felebbezést jelentett be, és ehhez csatlakozott Schwarz védője is.

Magyar ügyész: Én kérem a vádlottaknak nyomban vizsgálati fogságba való helyezését. A bűnösség kimondatott és fennforog a veszedelem, hogy a vádlottak menekülni fognak a büntetés elől. Azonfelül, minthogy én súlyosítás végett felebbeztem, lehet, hogy a felsőbb bíróság a büntetést felemeli, mert hiszen a törvény az ilyen cselekményekre tíz évig terjedhető fogságot szab ki és így a büntetés előrelátható sulyánál fogva fennforog a szökés veszélye. Személyi megbízhatóságot sem találok, mert Soós Kálmán állását veszítette, tehát nincs existenciája, Schwarcznak a megbízhatatlansága pedig eléggé ismeretes.

Vaisz Sándor védő: Az indítvány elutasítását kéri. Soós Kálmán szökési kísérletet sohasem tett, holott az ilyen büntetés kilátásba helyezése már a vád folyamán fennforogott. Hajlott kora és családja elég garanciát nyújtanak arra, hogy Soós Kálmán megszökni nem fog, hanem büntetését, — ha a felsőbb bíróság is helyben hagyá, ki fogja tölteni, kérem szabadlábon hagyását.

Schwarcz védője csatlakozik védőtársa kérelméhez.

(Szabadlábon.)

A törvényszék rövid tanácskozás után a következő végzést hozta:

A törvényszék elfogadja a védelem álláspontját és pedig azzal a megokolással, hogy a kir. ítélőtábla annak idején több esetben helyezte vád alá Soós Kálmánt és Schwarcz Ábrahámot s őket utóbb mégis szabadlábra helyezte.

A szenzációs bűnpör ezzel első fokozatban befejezést nyert, hogy néhány hónap múlva a kir. ítélőtáblánál ismét felszínre kerüljön.

A delegáció ülései.

(Bosznia pénzügyei. — Plenáris ülés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 15.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság négy együttes albizottsága ma délután ülést tartott, a melyet Széll Kálmán akadályoztatása folytán Szápáry Gyula gróf vezetett. A gyűlés Bosznia rendkívüli szükségleteit tárgyalta. A kormány tagjai közül Tisza István miniszterelnök, Burián báró és Pitreich közös miniszterek, továbbá Spaun tengernagy volt jelen.

Az előadó után

Hegedüs Sándor kijelenti, hogy örömmel látja, miszerint a költségek évről-évre csökkennek, de nincs megelégedve a költségvetés előterjesztésével. Minden tekintetben teljesen ellenőrizhető költségvetést követel. Attól tart, hogy a mostani berendezés mellett évről-évre deficittel fognak dolgozni. Legalább tíz évre visszamenőleg kíván előterjesztést Bosznia jövedelmeinek fejlődéséről.

Mindős Ödön a miatt panaszodik, hogy Bosznia gazdaságilag nagyon laza összefüggésben áll Magyarországgal. Ezen baj orvoslását sürgeti.

Ugron Gábor azt kívánja, hogy Bosznia adminisztrációját ne osztrák, hanem magyar szellemben neveljék.

Wlassits Gyula a görög keleti autonómára nézve kér felvilágosítást.

Burián báró közös pénzügyminiszter ezután rövid programot mondott. Részletes programot ugymond ne kívánjanak tőle, miután még rövid ideje áll csak a bosnyák kormány élén. A felhangzott észrevételekre a fölvilágosításokat sorba megadta.

Tisza István miniszterelnök rövid felszólalása után az ülés véget ért.

*

A magyar delegáció délután Szápáry Gyula gróf elnöklése alatt plenáris ülést tartott.

Napirend előtt Rakovszky István szavá tette azokat a híreket, mintha a monarchia és Olaszország között bizonyos elhidegülés állott be.

Müller külügyminiszteri osztályfőnök kijelentette, hogy a külügyminiszter a kérdésre holnap fog nyilatkozni.

Ugron azt indítványozta, hogy a magyar delegációk iratait a magyar országgyűlés irattárába helyezték. Az indítványt Jekelfalussy hadügyminiszteri osztályfőnök és Tisza István gróf felszólalása után elvetették.

Ezután áttértek a napirendre. Falk Miksa előadó jelentése után

Szemere Miklós beszélt hosszasan, hangsúlyozva az Olasz- és Németországgal való jó viszonyunk szükséges voltát.

Zichy János, Széchenyi Imre gróf, Okolicsányi László, Tisza István, Apponyi Albert gróf Ugron Gábor felszólalásai után a tanácskozás folytatását holnapra halasztották.

*

A mint Bécsből táviratozzák, úgy az osztrák, mint a magyar delegátusok ma délelőtt meghívót kaptak a folyó hó 20-án és 22-én tartandó udvari ebédre.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Selyem Agnes, népszimfű. Az aradi polgári jótékony négyzet előadása (Bérlétszünet.)
Szerda: Józsi, bohózat. (Páros bérlé.)
Csütörtök: Drótostót, operette. (Páratlan bérlé.)
Péntek: Dolovai nábob leánya, szimfű. Paulay Erzsike felléptével. (Páros bérlé.)
Szombat: Ahol unatkoznak, vigjáték. Paulay Erzsike felléptével. (Páratlan bérlé.)

* Józsi Molnár Ferenc bohózata a *Józsi*, melynek vasárnap este zsúfolt ház tapsolt, a nagy siker következtében szerdán újboi színre kerül. A címszerepben ezúttal is Zilahy Palika fog jeleskedni s a szereposztás egyebekben is változatlan.

* A Drótostót. Lehár nagystíli operettje még mindig vonzó darabja a játékrudnak amelyről nem tudjuk leszorítani a sűrűn következő új dolgok sem. Csütörtökön adják ismét a Drótostót, a fő női szerepekben Zilahynéval és Rózsa Lilivel.

* A Színház. Rendkívül érdekes tartalommal jelent meg a *Színház* művészi hetilap legújabb száma. André Antonie párisi színházigazgató a rendezésről, Berczik Árpád a „Firt”-ról írtak cikkeket. Huszonnégy szövegnél szebb kép tarkítja a díszes füzetet; a melynek tartalma a következő: P. gány József: Bajza József és a színház. Hermann Miksa: Az amerikai magyar színeset. Fakir karikatúrák a nezőtérőről: U. D. Színházigazgatók szövetsége. Vidéki színházak Apróságok. A Színház egyes száma 20 fillérért kapható. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII. Baross u., 5.

Válasz egy nyilatkozatra.

— A hegyaljai motoros ügyéhez. —

Arad, február 15.

Vettük a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztőség! Tóry Gergely ur becses lapjának f. hó 12-iki számában a f. hó 10-iki városi közgyűlésen általam a hegyaljai motoros vasutára emondottakra reflektálva, nyilatkozatot tett közzé, amely, bár nem egészen, nagyjából azonos azzal, amit ugyanaz nap az Arad és Vidékében is közzétett.

Több napig távolléve, csak most nyilatkozhatok rá úgy itt, mint tettem az Arad és Vidékében.

Tulajdonképen, a dolog érdemi részére, nem is kellett volna válaszolnom, mert amit én mondtam, az tény. Hogy Tóry ur a vonatkezelésre vett fel költséget, tudom, hogy elég, de nem olyan tulsok, mint feltünteteli, elismerem, de hát én erről egy szót sem szoltam.

Kifogásotam, hogy az állomáskezelési és forgalmi szolgálatra, — ezt mi vonalszolgálatnak hívjuk, — nem vett fel semmit. És ez a nyilatkozat dacára is így van. Ez tény.

Amit a pályafentartási kiadásokra mondtam, fentartom. Aki csak egy kissé ismerős azzal, mibe kerül a fentartása egy keskenyvágányú iparvasutnak is, pedig sokan vannak ilyenek, azok teljesen igazat fognak nekem adni, hogy itt egy tévedés, jöhíszemű tévedés van, mert a napi 10 kor. 8650 korona évi kiadást jelent, ennek felét még a teherforgalomra véve, 5475 korona jelentené az összes pályafentartási kiadást. Hát ebből még sokkal kisebb vasutat sem lehet fentartani, nem egy 60 km. hosszú vonalat, amelyen óránkénti motorközlekedés van tervezve. Hogy egyebet ne említsék, csak a talpfakicszerelés $(\frac{1}{6}-\frac{1}{7})$ rész évenként) naei 44 koronát meghalab, ami kilométerenként 270 koronánál nagyobb kiadásra rug. Hát a munkadíj? szicszerelés, sinszeg, heveder, csavar?

Nem megyek be további részletekbe, mivel ugyis szándékom, egy bővebb cikkben foglalkozni ez ügyel, a fentiekben csak Tóry ur megismételt állításainak tévedéseit akartam kimutatni. S ezzel be is fejezhetném választomat, ha Tóry ur jónak nem látja odavetni nyilatkozataiban az „érdekharc” szót és a végén fel nem hív engem arra, hogy foglalkozzam komolyan, ha már bírálni akarok, felolvasásával.

Ennekem semmiféle érdekem nem volt s nincs a hegyaljai motoros vasutnál. Én nem kérdeztem s nem kérdezem most sem Tóry urtól volt és van-e neki, és ha van, azt sem

bánom. De akkor a nekem szóló nyilatkozatba ne tessék említeni érdekharcot, mert rossz izü szó. Ezt joggal megkövetelem tőle ép úgy, mint bárkitől.

Arra pedig hogyha bírálni akarom az ő adatait, tegyen komolyan, csupán azt jegyzem meg, hogy igenis komolyan tettem meg bírálatomat, de hogy az nem vágott be az ő előnyére, annak, egész komolyan mondom, nem én vagyok az oka, hanem az ő téves adatai.

Egyébként kijelentem, hogy én, aki a motoros ügygyel már hosszabb idő óta foglalkoztam, úgy több kollegám, akiknek szintén van még több tudásuk és tapasztalatuk a motoros közlekedés terén, szívesen állunk rendelkezésre, hogy Tóry urnak, ha ez ügyben felkeres, megadjuk a szükséges statisztikai s egyéb adatokat, akkor a tévedések s az, hogy egymás adatait helyteleneknek tartsak, ki lesznek zárva.

Engedje meg végül a tek. Szerkesztőség, hogy megköszönjem, miszerint távollétem alatt, Tóry ur nyilatkozatával egyidejűleg megadta már a felvilágosítást, azért is nem terjeszkedtem hosszabban a kérdésre. De ha megengedi, leszek oly bátor s elmondok majd egy-két cikkben pár dolgot a motoros közlekedésről, annak bevételei és költségeiről. Talán a nagy közönség előtt sem lesz érdektelen, ha jobban látbat e kérdésben.

Arad, 1904. február 15.

Szathmery János.

Az új löverseny-pálya.

(Az aradi verseny-egyesület közgyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Az Aradi verseny-egyesület, Arad város ez előkelő sport-testülete, vasárnap délelőtt tartotta ez évi közgyűlést. Némileg ünnepélyessé tette a közgyűlést, hogy ez tizedik rendes évi közgyűlése volt az egyesületnek.

Károlyi Gyula gróf elnök nyitotta meg a közgyűlést, akinek lendülettel szavai után Persa Péter, az egyesület titkára olvasta föl az évi jelentést. Az elmúlt évi működésről szóló referáda rövid visszapillantást vet az egyesület tíz éves múltjára, a melynek során az úgy anyagilag, mint sport-szempontról erősödött, fejlődött, úgy hogy ma bátran nevezhető a vidék első versenyegyesületének. A zárószámadások szerint az egyesület vagyona 17,000 koronát tesz ki.

A jelentés kapcsán élénken tárgyalták az új állandó versenypálya tervét. Ezt az is aktuálissá teszi, hogy az egyesületnek okvetlenül új tribünről kell gondoskodni, mert a régit a város építészeti bizottsága nem hajlandó engedélyezni.

Károlyi Gyula gróf elnök fölöttébb érdeklődik ezen terv iránt. Megirtuk, hogy az új versenypályára a forray-buzsáki *Nádasdy birtok*, egy része van kiszemelve. A gróf elkérte az erre nézve készült terveket, s megígérte, hogy legközelebb a fővárosba megy, a hol Nádasdy Ferenc gróffal, a birtok tulajdonosával tárgyalni fog a telek átengedése iránt. A délután folyamán Károlyi gróf kikocsizott a szóban forgó területre s azt ő is megfelelőnek találta az új versenypálya céljaira.

Az ügyek ily állása révén valószínű, hogy az idei aradi löversenyeket már az új pályán tartják meg.

A tribün dolgában bizottságot küldöttek ki, hogy az tegyen javaslatot arra nézve: építsen az egyesület állandó, szilárd tribünt, vagy pályázat útján kössön szerződést egy vállalkozóval hogy az a tribünt évről-évre fölállítsa. A bizottság tagjai lettek: az elnök, a titkár, Purgly László és Friebeisz Miklós.

Károlyi Gyula gróf elnök jelentette, hogy az *Urlovasok Szövetsége* legutóbbi, a hó 7-én tartott ülésén, a melyen az egyesületet ő képviselte, az aradi verseny-egyesületnek eddig

adott 2000 korona segélyt, a versenyegyesület tevékenységét honorálva, 3000 koronára emelte föl. A jeientést örömmel vették tudomásul.

Az idei versenyeket október 22. és 23-ára tűzték ki. A versenyfeltételek megállapítására az említett bizottságot küldték ki.

A gyűlés végén Károlyi Gyula gróf elnök sajnálattal tudatta, hogy az egyesület két alelnöke, Urbán Iván és Bréda Viktor gróf, elfoglaltságukra való tekintettel a tisztségünkről leköszöntek. Bánhidy Antal báró indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy mindkettőjük működéséért elismerését jegyzőkönyvben fejezik ki, s mind a kettőt fölkéri tisztségük megtartására.

A mennyiben egyikük se vonná vissza lemondását, az esetben, hir szerint, az egyesület valószínűleg Friebeisz Miklós, az aradmegyei lótenyésztő bizottság elnöké és Purgly Lászlót fogja elnökévé választani.

A közgyűlésen Károlyi Gyula gróf elnöklésével jelen voltak: Apor Gyula, Bánhidy Antal báró, Dániel Endre, Fehér József, Friebeisz Miklós, Paikert Henrik, Purgly László, Purgly János, Purgly Emil, Urbán Péter és Persa Péter titkár.

Az Acsev. új fűtőháza

(Kisajátítási tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Érdekes kisajátítási tárgyalás folyt ma a város háza kistermében.

Ar aradi állomás kibővítésével, illetőleg az aradi és csanádi egyesült vasutak fűtőházának fölépítésével áll kapcsolatban a kisajátítás, melynek közigazgatási előzményei ma folytak le egy vegyes bizottság ülésén.

A magyar államvasutak tudvalevőleg megszerezték az aradi és csanádi vasutak fűtőházát s most az utóbbi vasut, melynek a motoros forgalom miatt amugy is feltétlenül szüksége volna egy új fűtőháza, annak a megépítéséhez szükséges telkeket vásárolja össze. Arad városával már alkudozásban van a vasut igazgatósága néhány kisebb terület iránt, de szüksége van oly telkekre is, melyek magánosoknak képezik tulajdonát. Gutzjahr Mihály aradi földbirtokosnak hat holdnyi telke esik bele abba a körzetbe, melyre az új fűtőház tervezve van. Erre a hat hold földre alkudoztak a felek, de megegyezésre jutni nem tudtak. Megindult ennél fogva a kisajátítási tárgyalás, melyhez a kereskedelmi miniszter a felforgó közérdek miatt megadta az engedelmet.

A tárgyaláson Péterffy Antal mint elnök, Steinhardt Mór dr. és Rosenberg Miksa dr., mint tagok, mindannyian Arad város közigazgatási bizottságának képviselőitében voltak jelen. A város hatósága részéről Reicher Károly tiszti főügyész és Virágh Lajos főmérnök, az aradi és csanádi egyesült vasutak részéről Nachtnébel Odön ügyész, Hegedüs László és Tüdös Béla, Gutzjahr részéről Ring Béla dr. jelentek meg.

A bizottság elfogadta a kisajátítási tervet, mire megindult az alkudozás. A vasut igazgatósága a beltelkekért négyszögölenként négy, a szántóföldekért négyszögölenként két koronát volt hajlandó fizetni. Gutzjahr képviselője azonban tekintettel azon árakra, melyeket magános felek fizetni szoktak, a beltelkekért tizenkét, a szántóföldekért nyolc koronát kért négyszögölenként.

A bizottság ezután konstata, hogy egyezés nem jött létre, mire úgy határozott, hogy az összes iratokat az aradi törvényszékhez teszi át döntés végett.

Unitáriusok ünnepe Aradon.

(Az első istentisztelet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Az aradi polgári fiúiskola nagytermében érdekes esemény történt vasárnap délelőtt, az első unitárius istentiszteletet tartották Aradon. Tudvalevő, hogy a legfiatalabb protestáns felekezet Erdélyben nagyon el volt terjedve, s azelőtt a Bánátban is sok hive volt. Így a tizenhetedik század végén Temesvárott unitárius püspök is volt, Korodi Pál. Aradon azonban sohase szaporodott annyira, hogy istentisztelet lett volna. Most is, a legutóbbi népszámlálás nyolcvan kilencven az unitáriusok lélekszáma Aradon.

Most az adott alkalmat az istentiszteletre, hogy Gyöngyössy Sándor aradi postatiszt felesége áttért a zsidó hitről a férje vallására, az unitárius hitre. Az istentiszteletet Balázs András hadmezővásárhelyi unitárius lelkész tartotta s azt, miután ez az első istentisztelet, az aradi unitáriusok ünnepélyességgel kötötték össze.

Bevezetőül Békessy Gyula, a szintársulat baritonistája énekelt el hatalmas hangon a protestánsok klasszikus zsoltárát, az Erős várunk nekünk az Isten... kezdetűt. Harmoniumon Orbán Árpád, a színház karnagya kísérte.

Balázs András az is. eni tisztelet során s az elkeresztelési szertartás alatt több beszédet mondott. A fiatal lelkész mély hatású, szónoki erővel előadott szavakkal fejtegette az unitárius vallás alaptételeit, a Jézus emberi voltáról szóló tanokat, a szabad kutatás törvényeit és a predesztinációnak nem létét. Az urvacsorai beszéd végzetével áldást mondott Arad városára, intézményeire, minden felekezeti polgáira és az aradi vértanúk emlékezetére.

Szondy Bella, Szondy Géza kisperegi ev. ref. lelkésznek szép hangú leánya énekelt el a beszédek között művészettel az ő iskolázott hangján két zsoltárt. Mind a kettőt Orbán Árpád karnagy kísérte.

Az istentiszteleten az unitáriusokon kívül nagyszámu érdeklődő közönség volt jelen, a mely egészen megtöltötte a termet.

Az ünnepnek van egy emléke is. A poharat, a melyet az urvacsoránál használtak, Almási T. Pál, az aradi polgári iskola igazgatója eltette az intézet ereklyéi közé és bevéselt belé, hogy az Aradon tartott első unitárius istentisztelet alkalmával használták. Valaha, ha ez a felekezet Aradon megerősödik, értékes emléktárgy lesz.

Szabályrendelet az utcanyitásról.

(Lukácsy Lajos indítványa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Aradváros tanácsához ma egy szerfelett érdekes indítvány érkezett be, melynek betérjlesztője Lukácsy Lajos ügyvéd, városi törvényhatósági bizottsági tag. Lukácsy Lajos már több ízben nyújtott be a városhoz olyan indítványokat, melyek a legtöbb esetben megvalósítást is nyertek. A Szabadság tér befásítása is az ő ötlete volt. Mostani újabb indítványa szintén közérdeklő dologra vonatkozik. Az új utcák megnyitása körüli eljárást akarja egységesen szabályozni s erre vonatkozó, igen érdekes eszméit az indítványban részletesen kifejti. Indítványa bizonyára hosszabb diskusszió tárgyát fogja képezni, s bár nemes intencióból fakadt, a mennyiben a várost nagy terhektől akarja megóvni, mégis egy nagy hibában szenved: káros hatással lesz Arad város további fejlődésére.

Az indítvány tartalma röviden ez:

Miután több ízben felmerült az utcanyitások kérdése, azt indítványozza, hogy szabályrendelet alkottassék, mely egységesen szabályozná az utcák nyitása körül követendő eljárást, illetve az utcanyitási engedélyt bizonyos feltételekhez kötné. Hivatkozik Budapest főváros példájára, ahol szintén bizonyos feltételek teljesítéséhez van kötve az utcanyitási engedély megadása. Célja az, hogy az alkotandó szabályrendelet révén, a város közönségét sok tehertől szabadítsa meg.

Az új utca nyitásához kötött feltételek közül az első volna, hogy az, vagy azok, akik új utca nyitására engedélyt nyerni akarnak, kötelesek legyenek első sorban az új utcát feltölteni, kötelesek legyenek gyalogjárót készíteni, a csatornát, vízvezetékét, gázvilágítást a saját költségükön bevezetni, s végül, amíg az új utcában épült új házak adómentessége tart, ezen házaknak a tulajdonosai az adómentesség tartama alatt az utca világításáról a saját költségükön gondoskodjanak.

A tervezetben kétségkívül van sok helyes eszme, de van benne olyan is, a melyet a város jövő fejlődése érlelkében ki kell hagyni.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 16. Grinziger-estély a tisztli kaszinóban. — Az Asztalos Sándor társaság estélye. — A kisenő-erdőhegyi kaszinó hangversenyyel egybekötött táncestélye.

Február 20. A Meteor aradi kerékpárklub hangversenyyel egybekötött táncmulatsága (Vass-szálló.)

(=) Az aradi államvasuti altiszti kör szombat este tartotta meg farsangi mulatságát a vasuti indóház nagytermében. A táncestély kitűnően sikerült. Az első négyest 120 pár táncolta. Megjelent ott Szankovics Miklós üzletvezető nejevel, Korbuly József főfelügyelő nejevel, Steingassner Herman és Schmidt Gyula főfelügyelők, Chirke Vilmos főellenőr, Farkas Emő főellenőr, állomási főnök nejevel, Bedeus Károly br. főellenőr, Valkányi Rezső titkár nejevel stb. A mulatságban a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Szabó Jánosné, Tauszig Edéné, Vidéki Gézané, Földes Józsefné, Szaoó Floriáné, Simon Antalné, Virányi Jánosné, Vigh Andrásné, Polgár Antalné, Volgemuth Sandorné, Marosi Pálné, Nagy Istvánné, Kiss Ist. anné, Daruvai Károlyné, Pataki Jánosné, Szantó Zsigmondné, Pártos Jánosné, Gattermayer Ernóné, Balogh Andrásné, Kozák Jánosné, Hingler Viktorné, Both Lajosné, Varga Károlné, Rónai Józsefné, Gulácsi Jánosné, Halmi Ferencné, Biro Tamásné, özv. Milosits Ferencné, Szabó Gyözné, Schifrik Sandorné, Kövesdi Gyuláné, Bokor Istvánné, Dulka Györgyné, Popper Károlyné, Küch Józsefné, özv. Czenker Nándorné, Aliman Tiborné, Lászlófi Jánosné, Szűts Mihályné, Farkas Józsefné, Kozma Gusztávné, Császtvai Jánosné (Szl. András) Bacskai Józsefné, Pálmay Jánosné, Litky Józsefné, Bodnár Sandorné (Lenok), Engi Pálné

Leányok: Bartus Vilma, Pálmai Etelka, Jaku Erzsike, Szabó Ilonka, Volgemuth Sárika, Krasznai Mariska, Pataki Juliska, Klaudivy Mariska, Verik Veronka, Gattermayer Gizella, Czenker Mariska, Balogh Etelka, Hingler Mariska, Varga Zsuzsika, Janausek Ninuci, Janausek Bab, Sammersan Ilonka, Rónai Mariska, Huber Etelka, Schmidt Mariska, Udvardi Annuska, Kovács Iduska, János Ilonka, Hetz nővérek, Dulka Ilonka, Czenker Margit, Popper Jozefa, Neumann Regina, Ostreicher Rezsinka, Farkas Mariska, Farkas Teréz, Opanszky Mariska, Bacskai Szidike, Pálmai Margit, Domán Irén stb.

(=) Az aradi tanítók bálján felülflizettek: Özv. Hauser Károlyné, Otterberg Tivadar, N. N. 20—20 koronát, Wormser Henrik 14 koronát, Streicher Henrik 12 koronát, Barabás Béla, Csák Cirjék, Dálnoki Nagy Lajos, Gyulai István családja, Institoris Kálmán, özv. Nikodém Jánosné, Neuman Dániel, Papp Lajos, Vajda Lajos, Varjassy Árpád 10—10 koronát, Kemka Gyuláné 8 koronát, Ingusz I. és fia, Lehman Vince 7—7 koronát, Friedman Ignác, ifj. Kopetkó Károly, N. N. 6—6 koronát, Domonkos Lajos, Goldschmidt Miksa, Fritz Gusztáv, Kovács Vincéné, Meisztrovits János, Schmidt Lajos, Verbos A. és fiai 5—5 koronát, Csurgay Ilona, Frick József, Kirle Antal, Krispin József, Markovits György,

Morgenstern Gyula, Sági Henrik, Schaffer Henrik, Schaffer Rikárd, Scholz Róbert, Zajonskovsky János 4—4 koronát, Asbót Viktor, Boros János, Fényes Lajos, Glück József, Hendl József, Kosminsky Lipót, Vojtek Alajos 3—3 koronát, Czeiler István, Hegyi Albert, Nagy Zsigmond, Ováry György, Steigerwald Alajos, Szabó József, Tede. chi V.ktor, N. N. 2—2 koronát, Hajda János, Klinger Mariska, Seprényi Lajosné, Szondy János, N. N. 1—1 koronát, A tanítói takarékpénztár Temesvárott 50 koronát, Braun és Such 100 koronát adományoztak. Számlaengedélyekben: Keller Gyula 15 koronát, Muskát Miksa 6 koronát, Fejér Gyula 3 korona 28 fillért, Aradi nyomda részvénytársaság 8 koronát, összesen 525 korona 28 fillér. A nemesszívű felülfizetésekért ezuton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

A megfordult hadiszerencse.

(A japánok veresége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 15.

A Port-Arthur körül levő harcterréről, a mely eddig az oroszok veszteségéről hozott egyre hirt, most a japánokra kedvezőtlen hírek érkeznek. A japánok vállalkozása, a melylyel megkezdték Port-Arthur körül a partraszállást, eddig nem járt szerencsével, s több véres ütközet szegte a tervek utját. Mindazonáltal a tengeren újabb sikerei voltak a japán hadviselő félnek, úgy, hogy az orosz cár már ki akarja cserélni ujakkal a hadvezéreit. A legújabb eseményekről a következő táviratokat vesszük:

Ujabb tengeri csaták.

London, február 15. Tiencinből jelentik, hogy a liaotungi öbölben tengeri ütközet volt. Az ágyudörgés elhallatszott egészen Tiencinig. Kiaocsauból érkezett magánjelentések szerint a japánok a liaotungi öbölben csapatokat akartak a partra szállítani. E közben tengeri ütközet fejlődött ki, a melyben mindkét fél érzékeny veszteséget szenvedett.

Pétervár, február 15. Port-Arthurból e hónap 18-ára érkezett hivatalos távirat szerint e hónap 11-én este Inkauból (N.ucsang) több ellenséges hajó tüzét vették észre a tengeren. 12-én az a jelentés érkezett, hogy hat japán páncéloshajó érkezett a tatungkaui kikötőbe. Ágyudörgést is hallottak. A koreai helyzetről szóló jelentések által benn határozatlanok és arról adnak hirt, hogy a tengerpart különböző pontjain japán osztályok szálltak partra. Mint Csemulpóból jelentik, ott 11-ére egy nagy csapatot partraszállását várták. Csifuból érkezett magánjelentések szerint a japán hajóraj a Port-Arthur melletti ütközetben jelentékeny kárt szenvedett és az ütközet után Csifuba menő három nagy hajó vontatva.

Washington, február 15. A helyi japán követhoz érkezett hivatalos táviratban megcáfolják azt a jelentést, hogy a Port-Arthur mellett lefolyt küzdelemben négy japán torpedónaszád elsüllyedt. A távirat azt közli, hogy japán hajó nem süllyedt el, ellenben több hajó megsérült, melyekről azt hiszik, hogy Szaszekóba mentek kijavításra.

New-York, február 15. Az Associated Press nagaszakii távirata szerint a csemulpoi küzdelemben orosz részen egy tiszt és 40 ember elpusztult, 464 ember pedig megsebesült.

Pétervár, február 15. Klug tábornok jelenti Port-Arthurból tegnapi: Magánhírek szerint 19,000 főnyi japán szállott partra

a küzdelem után Csemulpó mellett. Csemulpó és Csifu között közbelső hajóállomásokkal sodrony nélkül távirószolgálatot rendeztek be. Port-Arthurban minden csendes. Nem érkeztek hírek az ellenséges hajóhadról. Tadunguból visszatért kémek nem erősítették meg a japán páncéloshajók megérkezéséről szóló hirt. Jinkauból folyton az a hír érkezik, hogy az északi vasutól nem messze a nyílt tengeren éjjel fényt látnak, amiből az ellenség jelenléte következtetnek. A mozgósítás sikerrel halad. Baziliki tábornok a Kvantung vidék főmérnöke a hó 11-éről azt jelenti, hogy Port-Arthur ágyúzása után a vár útegein nem tapasztaltak sérülést.

A japánok sikerei.

Bécs, febr. 15. A Zeit külön kiadásban jelenti: Tokióból ma reggel az a hír érkezett, hogy a vladivosztocki hajóraj három orosz hadihajóját a múlt éjjel, a mikor a csugarói tengerszorosen átakartak hatolni, a levögbe röpitették. A hirt hivatalosan megerősítik.

London, febr. 15. Több londoni vasárnapi lap ma azt a hirt terjeszti, hogy a vladivosztocki orosz hajóhad három hajóját elsüllyesztették. A helyi japán követségen ezt a hirt nem erősítették meg.

Tiencin, február 15. Hír szerint tegnap újból küzdelem folyt Port-Arthur előtt. Az oroszok hirt szerint vereséget szenvedtek és visszavonultak a kikötőbe. Erre a japán hajóhad ágyúzta az erődöt, majd pedig távozott. Az hírik, hogy több orosz hadihajó elsüllyedt és megsérült. Egy japán hadihajónak pedig megfúrták a fenekét.

London, február 15. A Standard jelenti Tiencinből e hó 11-éről: Jó forrásból eredő tudósítás szerint a japán hajóhad még mindig Port-Arthur előtt van és tegnap, valamint ma is támadólag lépett fel. A szállítóhajók bevárják a kellő alkalmat, hogy csapatokat szállithassanak a partra Dalniban és Kincsauban.

London, február 15. Egy nagaszakii Lloyd-hír szerint a japánok öt norvég hajót vettek el egy orosz vállaltól, mely a hajókat kibérelte.

Anglia fenyegetése.

London, február 15. Hír szerint Anglia azzal fenyegetőzik, hogy megszállja Lempos szigetét és a Dardanellákhoz tartozó egyéb szigeteket is, ha az oroszok fekete tengeri hajórajja megkísérlené a semlegesség megsértésével az áthatolást a tengerszoroson.

Pétervár, február 15. Alexejev helytartó már tegnap közölte a cárral, hogy ma reggel kapott híreket arról, hogy megkísérelték a kelet kínai vasut táviró oszlopainak lerombolását és a Sungari-hid egyik pillérének felrobbantását. Ezeket a kísérleteket idejekorán észrevették. A vasutat erősen őrzik.

Páris, február 15. A hivatalos lap ma közölte: Franciaország sem egességi nyilatkozatát.

Lemberg, február 15. Számos orosz tartalékos a bevonulás elől Galiciába szökött.

A megfordult hadi szerencse.

London, február 15. A japánok Talicuvanná: hatszáz embert partra szállítottak, de az oroszok utjokat állták és négyszáz japánit lekaszaboltak.

A Galamb-öbölnél szintén megpróbálták a japánok a partraszállást, de szintén vereséget szenvedtek.

Szentpétervár, február 15. Az oroszok az Imku japán hadihajót, a mely a Laoko folyón befagyott, elfogták.

London, február 15. A Daily Express szerint Dalni mellett háromezer japáni katonát a partra szállott.

Tiencin, február 15. A liaotungi öbölben a japánok csapatokat akartak a partraszállítani. Heves tengeri ütközetre került a dolog, a mely mindkét fél érzékeny veszteségével végződött.

Uj vezérek.

Páris, február 15. Ide érkezett hírek szerint Kuropatkin orosz hadügyminiszter beadta lemondását.

Szentpétervár, február 15. A cár a be nem vált vezérek helyett újakat küld a harctérre.

Pétervár, február 15. Rennekampf tábornokot kinevezték a kelet-ázsiai kozák hadsereg főnökévé.

Sanghaiban, az orosz konzulátus épülete leégett; a konzult és családját alig lehetett megmenteni.

Legújabb.

Bécs, február 15. A hadügyi kormány Bacsfányi-Csicseric vezérkari alezredest, a ki a szegedi 46. gyalogezred kötelékébe tartozik, az orosz főhadiszállásra küldte tudósítónak.

Leleplezett szélhámos.

(Az aradi rendőrség fogása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Az aradi rendőrség bűnügyi osztálya érdekes csalóról ráutotta le a leplet. Egy veszedelmes szélhámost csipett el, aki remek furlanggal akart szert tenni egy kis aprópénzre. Az eset előzményei a következők:

Az elmúlt hetek valamelyik napján Montag Sándor aradi birtokos az arad csanádi vasutak motorkocsiján jött haza csanádmegyei birtokáról s magával hozott egy nagy kizitáskát, mely tele volt Montagra nagy értékkel bíró, de másnak teljesen értéktelen leszámolási iratokkal. Montag a leszálláskor a táskát a kocsiban felejtette, a motorkocsikereső személyzete azonban az arad csanádi vasuti állomás pályaudvari hivatalos helyiségében elhelyezte. Másnap délelőtt egy jól öltözött fiatal ember jelent meg az állomásképviselősen és azt adta elő, hogy Montag Sándor megbízásából jön, kérte az ott felejtett táskát kiadatását. A táskát kiadták neki, de ugyanaznap délutánján Montag Sándor is megjelent az állomáson és szintén kérte a táskát. Azt felelték neki, hogy egy fiatal ember már délelőtt elvitte. Kiderült nyomban, hogy az egész dolog egy szélhámos műve volt. Montag Sándor ott nyomban elmondta, hogy utazott vele együtt egy Fischer nevű ember, akire az ő gyanuja hárul.

Másnap egy névtelen levelet kapott Montag Sándor, melyben a levélíró elmondja, hogy tudja, hol van a táskája, de azt nem mondja meg, míg Montag nem küld neki 120 koronát. Elmondja aztán, hogy jómódu szülei vannak, de azok őt nem segítik, s hogy eddigi céltalan és könnyelmű életmódjával teljesen szakitani akar, s ki akar menni Amerikába. Ezért van neki szüksége a pénzre. Főlkéri Montagot, hogy elhatározásáról értesítse őt a „Budapesti Hírlap” apró hirdetései között a Megváltás cím alatt.

A levél stílusa nagy intelligenciára vallott, úgy, hogy most Montag nem tudta, mit csináljon. Végre is elküldötte a levelet Kolumbán Pál

arad csanádi képviselőnek, a ki a levél nyomán feljelentést tett Greén Nándor tb. főkapitányánál.

Greén főkapitány a rovott multuak nyilván tartásának átkutatása után rájött, hogy egy Fischer Ernő nevű ember tényleg szerepel ott. Előszedte egy tíz év előtti arcképét s a vasúti alkalmazottak tényleg találtak hasonlatosságot az arckép és ama fiatal ember között, a ki a táskát az állomásról elvitte. Greén tudta, hogy ennek a Fischer Ernőnek a szülei Csabán laktak, ezért a Montaghoz írt névtelen levelet elküldötte a csabai rendőrségnek, annak megállapítása végett, hogy a névtelen levél írójának az írása azonos-e a Fischer irásával. Fischer szülei a névtelen levélben nyomban ráismertek fiuk írására és egyuttal közölték, hogy a fiu jelenleg Szegeden tartózkodik.

Greén főkapitány erre nyomban megke-reste a szegedi rendőrséget, mely a közlött adatok nyomán Fischert *le is tartóztatta*. A szélhámos belismerte tettét s előadta, hogy a táskát eladta, de a benne talált iratokat a temesvári pályaudvar ruhatárában deponálta. Greén főkapitány ekkor a temesvári rendőrséget kérte fel, hogy az iratokat a pályaudvari ruhatárból emeltesse ki s küldje el. Ez meg is történt s az iratok most az aradi rendőrségen vannak. Fischer Ernőt legközelebb *Aradra szállítják*.

Ez a Fischer Ernő 1901. év decemberében *Deutsch Bernáttól* ellopott a lakás előszobájából egy 200 koronás városi bundát. Az aradi rendőrség köröző levele alapján Budapesten a rendőrség elfogta s ekkor kitént, hogy Fischer katonaszökevény, tolvaj és sikkasztó, aki összesen már *hat évet ült le*. Érdekes, hogy családja alkalmával mindig árnevet használ. Leggyakoribb árnevei *Sajó Aladár, Bársony István, Bársony János és Sándor Mihály*.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Boros Beni kerületi kör választmánya vasárnap délelőtt a Millennium-sörccsarnok külön helyiségében tartotta első ülését. Az ülést az elnök, *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag akadályoztatása folytán *Walder Gyula* alelnök nyitotta meg, azon meggyőződésének adva kifejezést, hogy a kör, amely *Boros Beni* nevét írta zászlajára, életképes, erős lesz, aminek a tagok érdeklődése a legszebb jele. Az ülésen a kör helyiségének és felszerelésének kérdésével foglalkoztak. Hosszabb vita indult meg e körül, a melyben részt vettek: *Kossuth Pál* igazgató, mint előadó; *Oláh Odön, Sztojka József, Fényes Dezső, Boros Vida, Walter Károly, Tüdös Béla, Klein Ignác, Korilly Géza és Radnai Simon*. Az új helyiség, amennyiben a meggyőzés sikerül, valószínűleg a Japán-kávéház fölött levő három első emeleti szobából álló lakás lesz, s lehet, hogy már a jövő hó elsején beköltözik a kör. Erre nézve fölhatalmazták az elnökséget, hogy meggyőzés esetén a szerződést kössék meg. A felszerelésre nézve kimondták, hogy az lehetőleg a kör területén levő iparosoknál rendeltesse meg. Végül elfogadták a körnek 1904. évi három ezer korona kiadással előirányzott költségvetését. Az ülés végén *Klein Ignác* buzdította összetartásra és buzgó működésre a kör tagjait.

(*) Az aradi hivatalszolgák betegsegélyző és temetkezési egylete vasárnap délután három órakor a városháza kistermében tartotta rendes közgyűlést *Máté János* elnöklésével. Az évi jelentés szerint az egyesület vagyona 9871 korona 28 fillér, a tagok száma 69. A jelentéseket tudomásul vették *Lukács István* indítványára az elnökségnek és a választmánynak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Ezután megtartották a tisztújítást, *Pecsenye István* elnöklésével. A tisztújítás eredménye ez volt:

Elnök: *Máté János*. Alelnökök: I. *Pecsenye István*, II. *Bakó József*. Választmány: *Bartha László, Fehér János, Fürbacher János, Gaál Márton, Halász Mihály, Krista András, Mayer Nándor, Máté András,*

R. Nagy András, Pákási János, Pecsenye Lajos, Petrikovits Dániel, Pongrácz István, Szeibert Péter, Thurzó Sándor, Tisza Gáspár. Pó-tagok: *Balog Pál, Fazekas Lajos, Fényes János, Károlyi András, Kiss József, Szilágyi György.*

A Nőegylet színházi estje.

(Műkedvelői előadások a színházban.)

— Levél a szerkesztőhöz. —

Arad, február 15.

Igen kedves Szerkesztő ur!

Nem tartottam első pillanattól fogva szerencsés gondolatnak azt, hogy a mai est beszámolójának megírását a lap színházi kritikusra bízta. Aki mindennap bírálatot ír a színházról, megszokván ezt a foglalkozását, annyira beleélté magát a kritizálásba, hogy egy ilyen színházi est, mint a mai, valósággal új helyzetet teremt eléje, szokatlant, szokatlanul szépet, szokatlanul kápráztatót s mikor a referálásra kerül a sor, azon veszi magát észre, hogy nincs a szótárában kifejezés a látottak leírására. Nem természetellenes dolog ez: a káromkodós ember is szótlanná lesz, mi-helyt parkettre teszi a lábát.

Szeretném én is, ha úgy ellehetne sikkadni ezzel a referálással a lap holnapi számának többi közleményei között, félek, hogy én is szótlann leszek. Csupa szépet, csupa fényest, csupa dicsőregetést írni: unalmas, a kifejezéseket kell nagyon válogatni, hogy ez a sok pompázó, gyönyörű dolog a maga folytonos szépségében is olyan változatosan ragyogó, olyan különféle módon fényes legyen, mint a milyen a valóságban, a színpadon volt. Érzem előre, hogy nem igen fog menni. Az én rendelkezéseimre nem áll a villamos reflektor fénye, a görögtűz, nincsenek pazar kosztümjeim s amit legfőképpen nélkülözök az írásban: az a sok szép lány és asszony, akikkel az est rendezője a színpad virágos kertjét úgy rendezhette be, hogy az a legszebb legyen. Nem tudom, hogy ha én reám bízták volna az előadás rendezését, sikerült volna-e ezt a mai tündérestét létrehozni, alig hiszem, mert *Polgár Sándort* nehéz volna utolérni a rendezés művészetében, — de hogy olyannak látni ezt az estét, amilyen volt, lehetetlen az én tollamnak, az feltétlenül bizonyos. Mint lelkimeretes színházi referáns megpróbálkozom azonban vele, abban bizván, hogy azt a nagy hiányosságot, ami a tudósításomban lesz, nem sok ember fantáziájának kell pótolnia: annyian voltak a színházban s annyian látták a mai estét, színről-színre pompázóbbnak és sokkal szebbnek, mint a milyennek én fogom leírni.

Az est overtureja „Magyar ábránd” volt, a melyet egy fiatal aradi zeneszerző, *Köpf Kálmán* szerzett és dirigált. Nem tudom, mi lehetett meg jobban: a mesteri szerzemény-e, ennek rendkívül izléses hangszerezése-e, avagy az a biztos vezénylet, melylyel a szerző műve előadása fölött uralkodott. Rendkívül melodikus, és igazi magyarrá tette az ábrándot a belészótárogató szólo, melylyel *Szekely Károly* brüllirozott.

A tapsokról, melyek visszatérő címei voltak ennek a mai szép költeménynek, engedtessek meg sommásana tudósítás végén szólanom, nehogy sűrű ismétlésekbe essek.

Második részlete volt az előadásnak a kurucok történeti képe: *II. Rákóczi Ferenc találkozására hugával, Rákóczi Juliával, Ersekujvárt 1706. évben.* Ez volt a legértékesebb jelenete az előadásnak: egy darab élet a hősi kurucokból, festői csoportozata a legszebb magyar viseletnek, a kuruc asszonyok és a kuruc vitézek enséges társasága: *Rákóczi Ferencné* (br. *Bánhidy Antalné* urnő), *Rákóczi Julia* (*Abafy Emilné* urnő), *II. Rákóczi Ferenc* (*Urban Péter*), *Bercsényi Mialós* (*Vajasy Arpád*), *Forgách Simon* (*Csernovits Diodor*), *Észterházy Antal* (*Andrényi Károly*) és *Csáky Sándorné* (*Baross*

Zsiga a középben, körülöttük a fejedelmi kíséret tagjaival és az uivarhölgyekkel.

Dr. Csaklányné, *Rózsa Lili, Lázár Margit, Kiss Margit, dr. Novák Róza, Graur Erzsé, Ottenberg Irma, Réthfalvy Eteika, Koncz Margit, Riemer Sárolda, Riemer Aranka, Leitner Berta, Köpf Margit, Gaál Irén, br. Bedeusz Bella, Braun Irén, Balla Irén, Böhm Mariska, Péntes Szeréna, Nagy Irén, Maresch Jusztin, Horváth Gizi, Soket Margit, Flam Józsa az udvarhölgyek, dr. Avarfy Imre, Lukácsy Lajos, ifj. br. Bánhidy, Lukácsy Lipót, Uray József, Reinhardt Kálmán, Péterffy András, Dániel Péter, Ruszkai István, dr. Momák Döme, Tiszti Lajos, Lécsai Béla, Rajz Elek, Ráskai Miksa, Horkai István, Márai Sándor, Beniczky Kálmán, György Ede, Szikszai Antal, Jakabfy Gyula, dr. Bánfy József, Keller Lajos, Miklóssy Kornél, Somogyi Gyula és Reicher Lászlóval a férfikíséret tagjai között.*

Ebben a tablóban addig gyönyörködhattunk, míg az előtérben a toborzót eljárták: *Lázár Erzsike, Verász Margit, Haszlinger Ferenc és Seathmáry István.* Ez a tánc és ez a kép sokáig emlékében maradt azoknak, akik gyönyörködhetek benne, s akik tetszésnyilvánításukkal ötször huzatták föl a függönyt, hogy a szem tetszése szerint beteljék a festői látványlával.

Komoly és nehéz művészi feladatot oldott meg az a műkedvelő társaság, mely a műkedvelő előadásra épen nem alkalmas *Selyem Agnes* színművet adta elő. A szereplőktől egyenként igen sok szereptanulmányt végtelen sok ambíciót, bizonyára nem kevés lámpaláz lektüzdését, az összesektől pedig a színpadi készletességnek erős próbák árán való megszerzését követelte meg az az elsőrangú előadás, melylyel a „Selyem Agnes”-t színrehozták.

A legnagyobb és a legnehezebb munkát létségtelenül *Haller Ilonka* kisasszony végezte, aki a darab címszerepét játszta. Ez a nehéz drámai szerep annyi követelménnyel lép föl egy műkedvelővel szemben, hogy azoknak csak egy bizonyos részét is teljesíteni: kész művészi munka. Noshát *Haller kisasszony* ezt a művészi munkát elvégezte, még pedig bravurosán. Sok gyöngédséggel játszott, sőt a drámai erőt is ezzel tudta hiánytalanul pótolni.

Nagy sikere volt a főszereplő mellett *Török Vilma* kisasszonynak, aki úde elevenségével, rendkívül természetes játékaival nagyon kedvessé tette *Lili* naiv szerelmét. Kész színjátékot láttunk benne a színpadra, olyan otthonosan érezte magát a kulisszak világában, mintha a kenyérét keresné ott. Mikor ő játszott a színpadon, igazán el lehetett felejteni, hogy műkedvelők előadását nézzük.

Nagyon kiakarjuk még említeni *Pop Vilmosné* urnő szereplését, aki énekével uralta a helyzetet a színpadon. Az ő kellemes szopránja, melyben nem egyszer élvezettel gyönyörködöttünk már a hangverseny-termekben, pompásan érvényesült a tágas színházban az orkeszter-zene mellett is. *Köpf Kálmán*nak betétül fölhasznált magyar nótáit énekelte behízelgő kedvességgel, igazi meleg érzéssel. Fellesleges is talán mondanunk, hogy valamennyit megújrazták. Két epizód-szereplőről kell még szépet és igazat írunk: *Török Arankáról* és *Vajda Olgáról*. Mindketten nyílt színen kaptak tapsot, ez pedig hivatásos színészknél is megjegyezni való dolog.

Az urak között *Beniczky Kálmán* vezetett a játékaival. Inkognitóban írom a tudósítást és a szerkesztő ur diszkréciójában bizva kimerem mondani, hogy ő volt az egyetlen, aki abszolút természetességgel beszélt, akit egyáltalában nem költött a szereplővege formája. Ennél nagyobb dicsőetre nincs is szüksége a játékaival. Nehéz szerep jutott *Máday Sándornak*, aki a szerelmes legényt játszotta. Ez a szerepkör teszi legjobban próbára a műkedvelőket, iskola nélkül, csakugy „születni” nem lehet erre. Épen ezért meglepett a *Máday Sándor* alakítása, jóval fölülemelkedett az ugynevezett műkedvelői színvonalon s erősen vetélkedett a klasszifikációt a *Momák Döme* dr. Gólya Petijével, amely pedig igen talpraesett, sikerült alakítás volt.

Hogy az ensembléről is szóljunk: *Péterffy Andor, Ruszkay István, Keller Lajos, György Ede és Szikszay Antal* szolgáltatták és egészítették ki ezt a kéreked, gördülékeny előadásra.

Abban a szokatlan helyzetben vagyok, hogy ma még a „népség, katonaság”-ról sem

lehet lenézéssel szólni. Tessék elképzelni ebben a háttérben a következő társaságot:

Balla Irén, báró Bedeusz Bella, Böhm Mariska, Braun Irén, Gál Irén, Horváth Gizella, Kontz Margit, Köpf Margit, Leitner Berta, Maresch Justine, Nagy Irén, Nikolits Ilonka, Péntes Szeréna, Réthfalvy Etelka, Rihmer Sarolta, Rihmer Janka, Soket Mariska, Somogyi Mariska, Somogyi Irén.

Mit gondol szerkesztő ur, volna valaha szó az aradi színház válságáról, ha a karszemélyzet állandóan ilyen tagokból állna? Én azt hiszem, hogy nem.

Szeretnék már kifogni dicséretéből a mai estének, de az előadást rendező négyzet sokkal ügyesebb, figyelmesebb és kedvesebb volt hozzánk, mint amilyen én akarnék magamhoz lenni. Az előadás végére tartogatta az est clouját, a *Tündér álom* című képet. Az egész színpad egy tündérbert, egy olyan festői piteozsok, amelyet leírás után elképzelni nem lehet. A háttérben a legzínesebb csoport, amelyet rendező keze egy színpadon elhelyezhet, az előtérben husz fiatal leány kecses, kedves balettje, melyet a színpad szerényen táncnak nevez. Ez az utolsó kép érdemes betetőzése az est szépségeinek, egy földöntúli világ, egy ismeretlen valóság csupa szín, csupa báj, csupa ragyogás. Elöl a színpadon kellemes zene mellett tündérberteket lejtének: Urbán Ivánka, Nachtnébel Odönke, Ha zlinger Jánoska (szöcskék), Buday Juliska (szitakötő), Priegl Böske, Balla Hajnalka, Binder Felicia, Ráuber Erzsébet (amorettek), Darvas Margit, Darvas Bella (gyöngyvirág), Franc Irma, Czédik Ilonka (hajnalka), Pap Leontin, Pap Veturia (margarét), Priegl Erzsébet, Nachtnébel Ilona (darázs), Kara Mancl, Montág Erzsébet (sárga pillangó), Buday Rozsika (akác-tündér). A háttérben pedig a legfestőibb csoportozatban a következő hölgyek:

Balla Irén virágérus, Maresch Justine víztündér, Láng Gyözné sárga margarét, Réthfalvy Etelka görög nő, Rimer nővérek, Braun Irénke hóvirág, Böhm Mariska datura, Péntes Szeréna nyár, Müncz Sárika lóhere, Klein Alizka lóhere, Nikolits Ilonka kamélla, Csatlós I. japán nő, Csatlós E. nyár, Szeberényi Seifried Aranka tündér, Glück Erzsike fiox, dr. Csáklányne görög nő, Graur Erzsike gönög nő, Szokolayné rozsa, Csernovits Olga görög nő, Gérics Valéria ibolya, Lázár Erzsike krisantém, Hehs Lacika és Hehs Margitka hatyutündérek, Kis Margit lepke, Csernovits Juliska görög nő, Verzár Margit muzsa, Deniflé Katka ibolya, Binder Aglaja és Flam Jozsa vadrózsa, Gazdi Aranka tündér, Horvát Gizike nefelejts, Soket Mariska nefelejts, Nagy Irénke buzakalász, Gérics Valéria rozsa, Békéssy Irma ibolya.

Percekig zúgó taps mellett tartott a kép bemutatása. A közönség nem akart betelni a látványgyal s tüntetőleg adott tetszésének szinte szünet nélkül kifejezést.

Nem tudom, sikerült e úgy beszámolni a mai estről, mint ahogy akartam. Ha nem sikerült is, hajlandó vagyok ennek hibáját nem önmagamban megtalálni: én nem tudok jobban írni, mint ahogy tudok, de miért rendezték az estét olyan szépnek, mint amilyen volt. Én csak azt érzem, — s higgye el Szerkesztő ur, hogy úgy van — a kritika mestersége sokkal kevesebb tövissel járna, ha mindennap olyan előadásról kellene beszámolnom, mint a mai volt. (a.)

Fascho-Moys Sándor halála.

(Aradmegye gyászsa.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 15.

Aradvármegyét nagy rész illeti meg a gyászból, a mely a belügyminiszteriumot és a fővárosi közeletet a magyar közigazgatás egyik kiváló munkásának s a társadalom kiváló tagjának halálával érte. Fascho-Moys Sándor miniszteri tanácsos, Aradvármegye egyik jeles alispánjának fia, a ki hosszú ideig maga is tisztviselője volt Aradvármegyének s annak mint legtöbb adófizető, a legutóbbi időkig is törvényhatósági bizottsági tagja. Elhunytáról fővárosi tudósítónk a következőket táviratozza: Fascho-Moys Sándor miniszteri tanácsos ma

délelőtt fél tizenkettőkor Budapesten meghalt. Elhunytával a tisztviselői kar, s főképp a belügyminiszterium egyik legkiválóbb munkását veszítette.

Fascho-Moys Sándor Lugoson 1842-ben született. Apja Fascho József, egy időben Aradvármegye alispánja volt. Temesvárott és Budapesten végezte tanulmányait, amelyek után Aradmegye közigazgatásának szolgálatába állott, előbb mint *aljegyző*, később mint *főjegyző*. Azután a fővárosba került, a belügyminiszteriumba, ahol eleinte a megyei ügyek, később mint a fővárosi osztály vezetője.

Megrendült egészsége miatt már régebben nyugalomba akart vonulni, de a fővárosi ügyek alapos ismerete őt ugyyszólván nélkülözhetlenné tették és Széll Kálmán sehogyse akarta elbocsátani.

A fiumei ügyek rendezése körül szerzett érdemel elismeréseül a *Szent István rend kis keresztjét* kapta, azonkívül pedig a vaskorona rend és a Lipótrend III. osztályának volt a birtokosa. Az elhunyt társadalmi téren is előkelő állást foglalt el.

Aradvármegye virillistája volt, a terovaival járásban levő birtokai után. Ünneplés alkalmakkor lejött Aradra, s ekkor néha részt vett a megye közgyűlésein és vitáiban.

A kölesdi választás.

(A függetlenségi párt győzelme.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 15.

A Pichler Győző kerületében, amelyet a legutóbbi két választás izgalmi és érdekes lefolyása tettek nevezetessé, a tolnamegyei *Kölesden* ma tartották meg a választást, amely iránt nem volt ezuttal se kisebb az érdeklődés, mint a mikor Pichler versengett előbb Busbach Péterrel, azután Bernrieder Jánossal a mandátumért.

A választást heves küzdelem előzte meg. Két jelölt volt: a szabadelvű-párti Simoncsics Elemér megyei főjegyző. Simoncsics Béla volt szatmári főispánnak és miniszteri tanácsosnak fia; a függetlenségi-párté Benyovszky Rezső tengerparti földbirtokos. Volt egy harmadik jelölt is, de azt nem vették komolyan, *Szeless* Adorján, az *Olvasd* szerkesztője, a ki a Mentzi-szobor ellen tett merénylétével jutott egy időben emlegetettségre.

A mai választást megelőző harc során érdekes események történtek. Megesett a kerület legnagyobb községében, *Nagydorogon*, hogy Simoncsicsot, a kormánypárt jelöltjét nem akarták beengedni a faluba. Mikor a főispán és gazdatisztjeinek közbelépése révén bejutott a faluba, őt nem akarták meghaladni. Simoncsics egy fél napig várt, amíg szóhoz jutott, de eredmény nélkül.

A választás lefolyásáról a következő távirati tudósítást vesszük:

A Pichler Győző képviselő elhalálása folytán megüresedett kölesdi választókerületben Simoncsics Elemér szabadelvűpárti, gróf Benyovszky Rezső és *Szeless* Adorján, mindkettő Kossuth-párti programmal, a jelöltek. A mai napra kitűzött választásra minden párt teljes számban vonult fel. Választási elnök *Jeszenszky* Andor. A szavazás kilenc órákor vette kezdetét.

Délelőtt tizenegy óráig

Simoncsicsra 155

Benyovszkyra 183

szavazatot adtak le. *Szeless* Adorjánra még nem adtak le szavazatot.

Délután Simoncsics jutott többséghez. *Két órákor* a szavazatok állása ez volt:

Simoncsics 722

Benyovszky 618

Négy órákor nőtt a szabadelvűpártiak reménye. Ekkor ez volt a helyzet

Simoncsics 831

Benyovszky 710

szavazat. Ez azonban még mindig nem jelentett semmit, mert hátra volt három, tiszta függetlenségi község szavazása. Ezek el is döntöttek a választás sorsát.

Öt órákor volt

Benyovszkyra 850

Simoncsicsnak 849

szavazata,

Este hét órákor zárták le a szavazást, s hirdette ki *Jeszenszky* választási elnök az eredményt. Kapott

Benyovszky 1038

Simoncsics 892

szavazatot s így 146 szótöbbséggel a függetlenségi párti *Benyovszky* választott a kerület képviselőjévé. A választás rendben folyt le. Az eredmény kihirdetése a függetlenségi választók között óriási lelkesedést keltett.

HIREK.

A szerelmi dráma vége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Körülbelül másfél héttel ezelőtt a Nádor-szállóban egy fiatal szerelmes pár, mint annak idején megirtuk, szerelmi bánatában öngyilkossági kísérletet követett el. A férfi *Nyilas* József, egy alig tizenhét éves ifjú, aki az aradi és csanádi vasutnál mint díjnok volt alkalmazva, a leány pedig *Barcza* Mariska kasszirő, aki jóval idősebb volt szerelmesénél.

A Nádor-szálló egyik emeleti vendég-szobáját bérelték ki másfél héttel ezelőtt s szombaton, miután hosszú ideig nem adtak magukról életjelet, a pincér betörte rájuk az ajtót. Kintunt, hogy a legerősebb mérgek egyikéből, a *szublimát-pasztillákból* szedtek be egy párt, melynek következtében hosszantartó rosszullét mutatkozott rajtuk. A szerelmes párt a kórházba szállították, ahol alapos gyomormosást végeztek rajtuk s állapotuk napról-napra javult. A napokban a fiatal ember már *fel is kelt* a betegágyból és felöltözött meglátogatta *Barcza* Mariskát a női osztályban. Ekkor már arról beszéltek, hogy mikor hagyják el a kórházat, mert állandó és tartós javulásuk következtében a kezelő orvosok mindkettőnek kilátásba helyezték, hogy legközelebb gyógyultan el fogják őket bocsátani.

Vasárnap délelőtt azonban ezek a remények szertefoszlottak. A fiatal ember vasárnap reggel nyolc órákor, a leány pedig féltíz órákor nagy kínok közt meghalt.

A két halottat ma délután három órákor temették a kórházban nagy közönség jelenlétében. Haláluk előtt mindketten azt a kívánságukat fejezték ki, hogy temessék őket egymás mellé. Ezt a kívánságukat teljesítették is, s a felső temető egyik árnyékos helyén egymás mellé temették őket. Érdekes, hogy a fiatal ember római katolikus, leány pedig református vallású volt, s így mindkét felekezet egy-egy lelkésze végezte a temetési szertartást.

— A hercegprimás állapota. *Vaszary* Kolos bíbor s hercegprimás állapota, a mint fővárosi tudósítónk írja, nap-nap után javul. Bár

a beteg az éjjelt nyugtalanul töltötte semmi aggodalomra ok nincsen. A hercegprimási palotába özönével érkeznek a távirati és levélbeli tudakozódások. A palotában személyesen jelentek meg: *Csáky* Albin gróf, a főrendiház elnöke, *Széchenyi* Gyula gróf főlovaszmester, *Széchenyi* Béla gróf koronaőr, *Apponyi* Albert gróf, *Zichy* Nándor gróf v. b. t. tanácsos, *Gromon* Dezső honvédelmi államtitkár, *Lobkowitz* Rudolf herceg hadtestparancsnok, tábornagy, *Hornig* Károly báró veszprémi püspök, *Karácsonyi* Jenő gróf és neje, *Czigler* Győző egyetemi tanár és mások.

— **Az államvasutak vezetőinek nyugdíjaztatása.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Hir szerint az államvasutak igazgatóságában legközelebb személyi változások lesznek. *Ludvig* Gyula elnökgazgató *Stettina* József és *Szajbély* Kálmán igazgatók a költségvetés letárgyalása után nyugdíjaztatásukat kérik. *Ludvig* utódjává *Marx* János miniszteri tanácsost emlegetik.

— **Kristóffy József beiktatása.** Szatmár-ról jelentik: Szatmár szab. kir. város *Kristóffy* Józsefet az új főispánt március 1-én fogja beiktatni. A főispán délelőtt 9 órakor érkezik Szatmárra. A főispán elé nagy küldöttség megy Nagy-Károlyba. A város nevében *Pap* Géza polgármester fogja fogadni. A beiktató közgyűlés délelőtt tíz órakor lesz, a melyen a város nevében dr. *Kereszteszgyhy* Lajos biz. tag üdvözl. Ezután az új főispán leteszi az esküt és elmondja programját. Déli 12 órakor az összes üldöttségeket fogja fogadni, délután két órakor díszebéd lesz, melyet a város ad. Este ünnepi előadás a színházban, mely után a kaszinóban estély lesz a főispán tiszteletére. A főispáni installációra az összes szomszéd városok és megyék törvényhatóságai hivatalosak. A megye installációja február 25-én lesz Nagy-Károlyban.

— **A temesvári új szerb püspök.** A hivatalos lap legközelebb közölni fogja *Lyetics* György temesvári szerb püspök megerősítésére vonatkozó királyi kéziratot. Az új püspök nyomában a delegációk tárgyalásainak befejezése után fogja az esküt a felsége kezébe letenni, azután *Karlócára* megy, hol *Brankovics* György patriárka fogja felszentelni, új méltóságába pedig *Bogdanovics* Lacián budai püspök fogja beiktatni a püspököt, ki március hó elején vonul be új székhelyére.

— **Horváth Adám — örüf.** Említettük a minap, hogy a kecskeméti rendőrség köröző levele nyomán a szabadkai rendőrség letartóztatta *Horváth* Adám volt országgyűlési képviselő, Kecskemét város főügyészét és a kecskeméti jogakadémia tanárát. Mint most Budapestről táviratozzák, *Horváth* Adám sikkasztása voltaképpen nem is sikkasztás volt, hanem egy a *Horváth* alkoholista voltára vissza vezethető tévedés. A hiányzó pénzt ugyanis ma megtalálták a *Horváth* íróasztalának egy fiókjában, de *Horváth*, akinek elméjét a szesz teljesen elhomályosította, megelégedett arról is nem tudott számot adni erről. A kecskeméti rendőrség ma szabadlábra helyezte a főügyészt, akit a család átvett, s miután az örültség tünetei mutatkoztak rajta, felszállított a budapesti *Schwartz*-intézetbe.

— **Eljegyzés.** *Montág* Manó csanádmegyei előkelő nagybirtokos jegyet váltott Aradon özv. *Róth* Józsefné urnó bájos, szép lányával, *Irma* kisasszonnyal.

— **Az osztrák hatóságok panasza.** A belügyminiszter körrendeletet adott ki a törvényhatóságokhoz az osztrák hatóságok átiratai dolgában. Osztrák részről ugyanis sokat panaszkod-

dottak a belügyminiszternek, hogy a magyar hatóságok a tolonc-ügyekben hozzájuk intézett megkereséseikre vagy csak hosszú idő után, vagy egyáltalán nem válaszolnak. A belügyminiszter most szigorúan utasítja a hatóságokat, hogy az ily megkereséseket gyorsan, lehetőleg soron kívül intézzék.

— **Affér.** Az elmúlt éjjel egy mulatóhelyen affér támadt egy közös hadseregbeli katonatisztek által álló társaság és egy vidéki földbirtokos között, akinek nevét egy időben egy halálos végű párba réven sokat emlegettek. Az ügy lovagias utra terelődött.

— **Házasság.** *Kolumbán* Pál, az aradi és csanádi egyesült vasutak állomásképviselője az aradi áll. anyakönyvvezető előtt ma kötött frigyet *Kleiner* Margit kishonnyal. Tanuk voltak *Jiraszek* Ferenc építész és *Hady* Gyula acsev. állomásfőnök.

— **Egy színész tragédiája.** *Bánházi* Teréz, a *Déván* működő *Polgár*-féle színtársulat drámai színésznője, családi bajok miatt ma arzenikkal megmérgezte magát. Az orvosi segély még idejében érkezett és így életben maradt a remélhető.

— **Az aradi szocialisták a zendülésekről.** Vasárnap délután a városházán szocialista népgyűlés volt, a melyben több ízben szóba kerültek az Aradmegyében történt szocialista zendülések is. A népgyűlés szónoka, *Weisz* Hermann hosszabban foglalkozott ezekkel. A zendüléseknek, ugymond, mindenütt az volt az oka, hogy a nép akarata nem érvényesült. Azután a miniszterelnök bizalmas rendeletéről szólt, a melyet az a népgyűlés ügyében a vármegyékhez intézett. A rendelet, mondta *Weisz*, merénylet a gyülekezési jog, a szabadság ellen. Oseink vérrel szerezték meg ezt a jogot, azt nem lehet rendeletekkel elvenni. A szónok heves szavakban szólt a miniszterelnök személyéről, úgy hogy *Berecz* Ferenc alkapitánynak a gyűlés elnöke utján figyelmeztetnie kellett, hogy maradjon a tárgynál és személyeket ne sértsen. Egyébként a gyűlés rendben folyt le.

— **Aranylakodalom.** A gyoroki róm. kath. templomban szép aktus folyt le vasárnap délelőtt. Ekkor áldotta meg *Raskó* plébános *Hajabács* János és *Kellemen* Klára házasságát, melyet ötven évvel ezelőtt adott össze *Varga* szegedi apátplébános. *Hajabács* János, a ki mint gyoroki községi bíró és szőlőbirtokos nagy népszerűségnek örvend, az ország minden részéből kapott üdvözlő táviratokat. A délelőtti nagymisén *Raskó* plébános zsufolásig megtelt padok előtt szép beszéd kíséretében megáldotta az aranylakodalmas párt; este pedig az ünnepelt pár lakásán nagy vacsora volt, melyen részt vett az egész gyoroki intelligencia.

— **Kivándorlási szédelő Aradmegyében.** *Solymos*-ról írja tudósítónk: Furcsa mozgalom indult meg *Lippa* Radna környékén *Gyukits* Józsa lippai építőmester ugyanis kihirdette a vidék több községeiben, hogy azok, a kik hat hónapra *Afrika*ba akarnak utazni, szándékukat nála rövid idő alatt jelentésük be és egyúttal 40 fillért hozzanak magukkal a szükséges utlevél megszerzésére. A kivándorlótaknak ott az lesz a kötelességük, hogy a sivatagon levő benlakókat és a veszedelmes vadakat pusztítsák. Aki tehát mindennel rendben utra kell, azonnal 2000 koronát kap s a hat hó letele után, ha vissza akar jönni, megkapja a másik 2000 koronát. Miután a nép ezen ígéreteknek hitelt ad, tömegesen iratkozik fel utazásra és fizeti a 40 filléreket. Csodálatos, hogy a hatóságoknak ez a szédelő még nem jutott tudomására és a nép nyílt kizsákmányolását nem akadályozza meg.

— **Ponta Péter sajtópöre.** A temesvári kir. ügyészség ma lefoglaltatta a *Votul Poporului* (Népszava) című szocialista ujságot, mert három cikkelyben izgatott a társadalmi rend és a hatóság ellen. Az ügyészség egyúttal a lap

szerkesztője, *Vojkessku* Atanáz és felelős szerkesztője, *Ponta* Péter, a szocialista agitálásairól ismert aradi cipész ellen meg nem engedett politizálás miatt megindította az eljárást. *Vojkessku* csak nemrég félesztendei börtönbüntetést szenvedett el sajtóvétség miatt.

— **Letartóztatott szédelő.** A budapesti lapok apróhirdetése között sűrűen szerepelt *Niemetz* Gyula budapesti adásvételi irodája. A mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a rendőrség az iroda tulajdonosát többszörös csalás miatt letartóztatta. *Niemetz* ellen főképp a vidéki városokból halomszámra érkeztek a följelentések, a melyek alapján megindult a letartóztatásra vezető nyomozat.

— **Gyilkosság a korcsmában.** Ó-Pécskán mint tudósítónk jelenti, tegnap délután egyik korcsmában gyilkosság történt. Javában folyt a tánc s e közben *Igrisán* Sztéva fiatal legény, a ki verekedő természetéről híres, összekapott a *Halász* testvérekkel, *Manóval* és *Kosztával*. A legények verekedni kezdtek, *Halász* *Kosztát* *Igrisán* Sztéva életvesélyesen megsebezte. A verekedés után a másik *Halász* fiu, *Manó*, kiment az utcára, de *Igrisán* nyomon követte s késével háromszor a fejébe szurta. *Halász* *Manó* összeesett és rövid szenvedés után meghalt. A fejében maradt kést alig bírták kihuzni, oly erősen belefúródott az a koponyába. *Halász* *Kosztá* sérülése szintén súlyos, aligha marad életben. A gyilkos suhancot letartóztatták s holnap behozzák Aradra az ügyészség börtönébe.

— **A baptisták terjedése.** Ugylátszik nemcsak a szocializmus, hanem a baptista vallás is kezd Aradmegyében rohamosan terjedni. Imaházakat már több helyen állítottak fel. Most kapjuk a hírt, hogy a radnai járásban a baptistáknak két imaházuk van. Az első *Paulison* még az elmúlt évben állították fel, a másodikat pedig most *Solymos* községben, hol annyi híve akadt a baptista felekezethez, hogy külön imaház felállítását látták szükségesnek.

— **Sikkasztó ékszerész.** A bécsi rendőrség gazgatóság táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Ness* Mór ékszerész tízezer korona sikkasztása után *Bécsből* megszökött. A sikkasztó 30 éves, magas, haja barna, bajusza vörös szőke.

— **A váci-úti rablás tettese.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A budapesti rendőrség a szombaton történt rablás és merénylet tettesét elfogta *Torma* Ernő volt egri munkás személyében. A letartóztatás a Hungária-köruton levő kifözében történt. Mikor a tettest a rendőrség letartóztatta, nagyon megrémült, de később beismerte a dolgot. Arra a kérdésre, hogy hol van a pénz, azt felelte, hogy elásta egy gömb-utcai üres telken. El is vezette a detektiveket oda, de a pénz nem került elő. Ugy látszik tehát, hogy ez az állítása mese volt. A főkapitányság folytatja a vallatást.

— **Betörés egy templomba.** *Lippáról* írják, hogy ott az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek átkulcsok segítségével behatoltak az ottani róm. kath. templomba, honnan a gyűjtőpárselyeket vitték magukkal. A csendőrség a tettesek kézrekerítése érdekében széleskörű nyomozást indított meg.

— **Üngyilkos vaskereskedő.** Fővárosi tudósítónk táviratozza, *Rupp* Lajos 56 éves budapesti vaskereskedő ma reggel *Szabóky*-utca 26. számú lakásán föbe lőtte magát. Nyomban meghalt. *Rupp*nak a *Reáltanoda*-utcában volt a vaskereskedése. Állítólag rossz üzleti viszonyok miatt lett üngyilkossá. A holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Tűz Pécskán.** Magyar-Pécskán ma délelőtt *Angyal* István háza kigyuladt és porrá égett. Az épület biztosítva volt, a kár 6—800 korona.

— **Rablógyilkosság.** *Okánizsáról* táviratozzák: hogy *Dornbach* Mátyás gazdag parasztembert meggyilkolták és kirabolták. A gyanu

három vándorlegényre irányul, a kiket letartóztattak.

— **Báli cipők és legyezők Porternál.** Köz-tudomásu tény, hogy Porter Vilmos nagyáruháza minden szezonban kitűnő választékot nyújt a tisztelt közönségnek. Különösen cipő árukra nézve mondhatjuk ezt el Porter Vilmos nagy áruházáról. Most a báli szezon alkalmával kitűnő választékot találunk ott báli cipők, legyezők, harisnyák és efféle cikkekben. A nagy-közönség, mely a Porter cég szolid elveit ismeri és becsüli, szívesen fogja fedezni eme cik-keket is a különben olcsóságáról is nevezetes áruházban. 324 számú városi és megyei telefon útján választékok háza is kérhetők, kora reg-geltől késő estig.

— **Szoba illatok a legfinomabb minőségekben.** 1 üveg 70 fillér Vojtek és Weiszal Aradon. 44

Anyagilkos az esküdtek előtt.

(Az esküdteszéki ciklus kezdete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Az aradi esküdtszék előtt ma érdekes vádlott állott. Nagy bűn terheli a lelkét: a sa-ját édes anyját ölte meg. A fiatal legény, akit *Vostyinár Juonnak* hívnak, *Sikulára* való. Itt történt a gyilkosság is, melyet az ügyészség szándékos emberölés büntetnének minősített, mert előre megfontolt szándékkal ugyan, de nem ölési szándékkal követte el rettenetes tetjét.

A tényállás röviden az, hogy Vostyinár Juon tavaly szeptember 12-én anyját, Vostyinár Juonnét a kertben egy kétsövényű puskából se-réttel megölte s mindkét lövése oly veszedel-mes volt, hogy az asszony meghalt.

Vostyinár Juon elejétől fogva tagadja, hogy az anyját megakarta volna lőni. Védelme abból áll, hogy egy bitang kutját akart meglőni, de a töltés anyját érte, akit, mert a kukorica mö-gött guggolt, nem láthatott. Hangoztatja, hogy anyját egyáltalában nem volt szándékában meglőni.

Vostyinárnak ezt a védekezését azonban alaposan megdöntötte a tett színhelyén meg-ejtett bírói és szakértői szemle eredménye. Konstatálta ez alkalommal a bíróság, hogy Vos-tyinár, mikor az anyjára lött, legfeljebb három-négy lépésnyi távolban állhatott tőle, mert nemcsak az asszony ruhája volt megpörköltve, a puskacső végén fellobbanó lángtól, hanem a boncolás alkalmával az orvosok a májban meg-találták a fojtást is, holott ez séréttöltésnél, szakértők vallomása szerint, már két három lé-pésnyi távolságban a levegőben elporlik. A lö-vésnek tehát közvetlen közléről kellett meg-történnie.

A bíróság ma nem fejezte be az ügy tár-gyalását, hanem a bizonyítási eljárás kiegészí-tése végett holnapra halasztotta a tárgyalását folytatását. A bíróság tagjai voltak: elnök *Fábián Lajos* dr. táblabíró. Szavazóbírák: *Földes János* és *Köller János*. A vádhatóságot *Mészáros Antal* dr. ügyész képviselte. A vád-lott védelmét *Fischer Jenő* dr. vállalta el. Az esküdtszék tagjai lettek: *Ascher Ferenc*, *Halmay Andor*, *Nikolits Sándor*, *Schütz Viktor*, *Rákóczy Antal*, *Bódi Bódog*, *Robitsek Lajos*, *Králicz Béla*, dr. *Somló Ármin*, *Wadowszky Gusztáv*, *Lengyel Tivadar*, *Grimm A. József*, dr. *Velcsó Géza* és *Szathmáry Béla*.

Makó város közgyűlése.

(Hét interpelláció.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, február 15.

Makó város képviselője ma délelőtt fogott hozzá a februári rendes közgyűléshez. A dél-előtti közgyűlés azonban interpellációkkal és indítványokkal telt el s így a tulajdonképeni közgyűlési tárgyakra még csak ezután kerül a sor.

A gyűlésen *Farkas József* polgármester el-nökölt, akinek bevezetésül hét darab interpellá-ciót tárltak fel. Hármat *Apjok János*, négyet *Börcsök Gergely*. Elintézve csak az *Apjok* in-terpellációi lettek, mert a *Börcsök* nagybárá árvaszéki számolásokra vonatkoznak s a pol-gármester előre megmondta, hogy a jövő köz-gyűlésen fog válaszolni.

Apjok János az önkéntes tűzoltók ügyében interpellált először. Miután ezeknek minden tüzesetnél megjelenésért 2 korona, a végzett munkáért járt, azt kérde az interpelláló, hogy a parancsnokok és kéményseprők miért vették fel a két koronát.

A polgármester megnyugtatta az interpel-lálót, hogy a parancsnokok részéről, is jogos volna a csekély jutalomdíj felvétele, de ők soha sem veszik fel. Ennek dacára is a kép-viselet tárgyalásra kiütötte az interpellációt.

Apjok másodszor azért interpellált, hogy miért nem utasította a polgármester a mult-kori közgyűlésen *Cseresnyés* főkapitányt rend-re, amikor *komolyan viselkedett*. (Az interpelláló a komoly viselet alatt bizonyosan azt értette, hogy a főkapitány valami ügynél felszólalva, kissé indulatosan, erőlyesen magyarázta a maga igazát.)

A polgármester kijelenti, hogy ő a köz-gyűlési rendőre s tudja, mikor kell valakit rend-reutasítani. A főkapitány erre soha nem szol-gált rá.

Ugy ezt, mint a harmadik kisebb jelentő-ségű interpellációra adott választ tudomásul vette a közgyűlés.

Ezután az indítványokra került a sor.

Nagy Károly ref. lelkész, városi képviselő március 15-ikének, évenkénti megünneplését indítványozta. A tanács elégnék tartotta volna, ha e napot régi szokás szerint a polgárok ren-deznek ünnepet, a képviselő azonban az indít-ványt fogadta el s az ünnepély mindenkor ren-dezésével a tanácsot bizta meg.

Kökényessy Géza a városi széképület jobb szárnyának kiépítésére adott be indítványt, hogy a hivatalokat megfelelőbben lehessen el-helyezni. Az indítványt a többség nem fo-gadta el.

Börcsök Gergely ma mint indítványozó is fellépett, még pedig azzal, hogy a képviselőt a *virilis névjegyzéket összeállító bizottság ellen fe-gyelmi vizsgálatot rendeljen el*. *Börcsök* ezt azért kérte, mert — szerinte — kimaradt a névjegy-zékből négy olyan egyén neve, akiknek ott kellene lenni adójuk után.

A polgármester a furcsa s végre nem hajt-ható indítványt törvényes jogánál fogva levette a napirendről.

Utójára még *Kiss Pál* dr. adott be indít-ványt a sertésplac megnyitását illetőleg. Miután azonban e tárgyban a képviselő már felirt a miniszterhez, a képviselőt azt határozta, hogy bevárja annak az eredményét.

NAPIREND.

Február 16. Kedd. Róm. kath. naptár: Julianna. — Protestáns naptár: Julianna — Izraelita naptár: Ros. Cho-des. — Görög-keleti naptár (február 3.): Szimeon, Anna. — A nap két óra 51 perckor, nyugszik 5 óra 5 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szom-baton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó, szeles, hűvösebb, sok helyütt csapadék.

Február 17. Az aradi villamos sági részvény:ársaság közgyűlése déli 12 $\frac{1}{2}$ órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 15.

Déltőzsde. Buzakínalat mérsékelt, vételkudv jó. Szi-lárd irányzat mellett 50.000 métermázsza került forgalom-ba, 10—12 $\frac{1}{2}$ fillérrel drágább áron. Egyéb gabonane-mek közül rozs 5—10, tengeri 5 fillérrel drágább. Időjárás szeles.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	8.68—8.69
Buza októberre	8.30—8.39
Rozs áprilisra	6.95—6.96
Rozs októberre	6.38—6.90
Zab áprilisra	5.88—5.89
Zab októberre	5.84—5.86
Tengeri májusra	5.48—5.49
Tengeri júliusra	5.60—5.61
Repce augusztusra	11.50—11.60

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	8.87—8.88
Buza októberre	8.56—8.57
Rozs áprilisra	7.04—7.05
Rozs októberre	—
Zab áprilisra	5.98—5.99
Zab októberre	—
Tengeri májusra	5.51—5.52
Tengeri júliusra	—
Repce augusztusra	11.50—11.60

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	636.50
Magyar hitelrészvény	744.50
Leszámitolóbank részvény	455.—
Rima-Murányi vasmű részvény	458.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	636.—
Közuti vasut	586.—
Városi villamos vasut részvény	316.—

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi január hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat éjjel 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonról szv. reg. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat délelőtt 11.—
Gurahonc g szv. d. u. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról sztv. este 9.20

A legkiválóbb tanárok és or-vosoktól mint hathatós szer:

Sirolin

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hu-rutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhu-rut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testület, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— koronáért kapható. Figyeljünk, hogy min-den üveg alantl ószéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Végladás csak e hó végeig!

Regények, ifjusági iratok.

Mesés- és képes könyvek.

!! Zeneművek !!

Üzleti könyvek!

! Doboz-papírok !

Kvart és oktáv levélpapírok.

Borítékok!

! Íráskönyvek !

Író- és rajzszerkek.

Irodai cikkek

és minden

a könyv- és papirkereskedéshez tartozó

összes áruk

 mélyen a leszállított árakon alul!

Ritka olcsóságok!

Végladási helyiség:

Arad, Szabadság-tér 2.

Deutsch Testvérek

volt üzlethelyiségeiben.

Kiváló tisztelettel:

490

Révész Nándor

könyvkereskedése.

Végladás csak e hó végeig!

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Írta: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholnoky Viktor.

[69]

(Folytatás.)

V.

A vasgyűrűs hölgy.

Donna Micaelának sokszor eszébe jutott egy szegény kis varróleány, akit fiatal korában látott Cataniában. Ott lakott a Palmeri-palota mellett s mindig a kapuban do'gzott úgy, hogy donna Micaela számtalanszor látta.

Ott ült s énekelt s bizonyára csak egy dalt tudott. Mindig, mindig ugyanazt a canzonet énekelte: „Levágtam egy fűrtöt fekete hajamból. Felo'dottam fekete, fényes kontyom s le vágtam baléle egy fűrtöt. Levágiam, hogy örömet szerezzek vele a kedvesemnek, aki olyan szomorú. Ah, a kedvesem tömlőre van vetve, soha nem fogja megcsinogatni fekete hajamat. Küldtem neki egy fűrtöt, hogy emlékezzen a légy bilincsekre, melyek soha többé nem fogják körülzární.“

Donna Miceela jól emlékezett erre a dalra. Átzengett az egész ifjúságán, mintha meg akarta volna neki jóvendőlul a bánatot, mely vár rá.

Donna Micaela ez időben sokszor ült a San Pasquale-tempom kőlépcsőjén. Onnan látta álmódzva, hogy a regékben gazdag Enán csodálatos dolgok történnek.

Álmodt látott:

A fekete lávamezőn ujonnan rakott, ragyogó sínparon siklott le egy vasuti vonat. Ünnepi vonat volt. Az ut végig fel volt zászlózva, a kocsikon koszorúk voltak, az ülőhelyek bíborvínkosokkal voltak fedve. Minden állomás tele volt emberrel s a nép ujjongva kisibálta:

— Éljen a király, éljen a királyné! Éljen az új vasut!

Micaela jól hallotta ezt, úgy álmodta, mintha maga is ott volna a vonaton. Ah, mennyi, de mennyi tiszteletben volt része. Meghitták a király és a királyné elé s a felségek köszönetet mondtak neki az új vasutert.

— Kérjen tőlünk valami kegyet, hercegnő! — szól a király, megadva Micaelának azt a címet, melyet hajdan az Alagona-házból való hölgyek viseltek.

S Micaela felel, mint ahogy a mesékben szoktak felelni:

— Sira! Adja vissza szabadságát az u'olsó Alagonának!

S megadják neki. A király nem tagadhatja meg Micaela kérését, hisz ez az asszony építette a hasznos vasutat, mely vagyont fog hozni az Etrának.

Mikor donna Micaela fölemelte a karjait, hogy a ruhája ujjá lecsuszott, látni lehetett, hogy karperecnek egy rozsdás vasból készült gyűrűt hord. Az u'ot talalta, felhuzta a kezére s most mindig ott hord a.

Amint ránézett, vagy hozzáért, elsápadt s a szemei nem láttak többé semmit a körülötte levő világból. Hanem látott egy olyan börtönt, mint a Foscariaké Velencében a dogepalotában. Sötét, szűk pincelyukat, melybe a napvilág egy berácszott résen át szitált be s az egyik sarokból lánc-csomó kigyózott elő s rátekergett a fogoly lábára, karjára és nyakára.

Ó, tegyen a szentkép végre csodát! U akarnak az emberek végre dolgozni!

U, hogy könyörgött, hogy hamar híressé legyen, olyan híressé, hogy a szabadságot kérhessen a börtön lakója számára! Gaetánó meg fog halni, ha ő nem sietteti a dolgot. Ó, tőpje csak a vasgyűrű a karját, hogy el ne felejtse egy pillanatra se „öt.“

VI.

Frá Felice végrendelete.

Mikor donna Emilia kinyitotta a jegyárutó ablakot, hogy a régi mártirium második előadás-ra eladja a jegyeket, egész tömeg állt az ablak előtt, mindenki helyet akart kapni; este pedig a színház úgy zsufolva volt, hogy

sz emberek majd elájultak a to'ongásban. Harmadnap este pedig még Adernoból és Patornoból is eljöttek az emberek, hogy látnassák a kedvelt tragédiát. Don Antonio előre látta, hogy egy hónapra át kétszeres helyárrakkal s esténkiut kétszer adhatja a darabot.

Milyen boldogok voltak, ő is, donna Emilia is, és milyen örömmel és hálával tették bele huszónöt lírájukat a kis szentkép perselyébe.

Diamanteban nagy ámulatot keltezt ez az esemény és sok ember kereste fel donna Elizát, hogy megkérdezze tőle, neki is az-e a véleménye, hogy a szentkép segíteni akar donna Micaelán.

— Hallotta, donna Eliza, hogy don Antonión segített, a san-pasqualei szentkép, mert megígérte, hogy egy estének a jóvedelmét donna Micaela vasutjára szánja?

De mikor donna Elizát erről kérdezték, összeszorította a száját s úgy tett, mintha nem gondolna másra, mint a kötésére.

Maga Frá Felice is bement a boltjába s elmondta a két csodát, melyet a kép már eddig ett.

— Signorina Tottenham nagyon ostoba lehet, hogy tuladott a képen, ha egyszer ilyen csodatevő ereje van, — szolt donna Eliza.

S aztán azt mondta, hogy a kép sok évig a birtokában volt signorina Tottenhamnak s ez mégsem vett észre semmit. Lehetetlen tehát, hogy csodatevő legyen. Bizonyára csak véletlenség az egész.

Szerencsétlenség volt, hogy donna Eliza nem akart hízni a csodában. Ő volt az egyetlen az ősi Alagonák közül, aki még Diamanteban lakott. Az emberek jobban igazodtak u'ána, mint maguk is hitték volna. Ha donna Eliza hitte volna a csodát, az egész város segíteni akart volna donna Micaelán.

De éppen az volt a bökkenő, hogy donna Eliza nem tudta elhinni, hogy Isten és a szentek segíteni akarnak a ógorasszonyán.

Eliza már Szent Sebestyén ünnepe óta megfigyelte Micaelát. Amint valaki szóba hozta Gaetánót, az asszony elhalványodott és sápadtnak látszott. Az arcvonásai olyanok lettek, mint a bűnösé, akit a leikiismeret furdal.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Február 14. —

Fehér Kereszt szálloda. Friedmann Sándor birtokos Nagylak. — Höhm Sándor ékszerész, Budapest. — Robitzek Emanuel utazó Bécs. — Osvitner Lajos utazó Bécs. — Gráff Sigfrid utazó Bécs. — Brüll Lajos utazó Bécs. — Silberberger József utazó Bécs. — Lora Mór dr. orvos Borosjenő. — Truskovsky András maganzó Kassa — Stein Vilmos utazó Budapest. — Hoffman János utazó Bécs. — Brüll Ignác utazó Bécs. — Wertheim Dezső utazó Triest. — Kornfeld Miksa utazó Bécs. — Menyhért Mór intező. — Bauer Ernő utazó Triest. — Báró Bormenisza Lipót birtokos M. Illye.

Vas szálloda. Grosz Mór utazó Bécs. — Bergl József utazó Bécs. — Rosenblum Márk utazó Bécs. — Verner Zsigmond utazó Bécs. — Kutasi Dávid utazó Budapest. — Roth Jenő utazó Budapest. — Radó Mór kereskedő Konop. — Markstein Jakab utazó Budapest. — Erber Sándor utazó Budapest. — Sam Henrik utazó Bécs. — Kohn Mór utazó Budapest. — Glück József kereskedő Budapest. — Schlésinger Miksa utazó Bécs — Roth Albert utazó Debrecen. — Mayer József utazó Budapest. — Pinter József utazó Budapest. — Batta Sándor intező Mezőhegyes.

Nemzeti színház.

Kedden, 1904. évi február hó 16 án:

Az aradi polgári jótékony négyzet előadása.

Selyem Ágnes.

Népszínmű 3 felvonásban. Írta: Szabóki Elek.

SZEMÉLYEK:

Czobor András	Keller Lajos.	Kiskurta	Sziksza A.
Imre, fia	Mádai S.	Darázs Miska	Ruzskay I.
Selyem G. né	Popp V.	Ledér Julis	Vajda Olga.
Ágnes, leánya	Hallerlonka.	Gólya Peti	Dr. Momák.
Lili, leánya	Török Vilma.	Bibicz Marel	Péterffy A.
Hangós Mózsai	Beniczky K.	Furkó Tecza	Török A.
Nagyhosszu	György Ede.	Darázs	* * *

Kezdete este 7 óra fél órakor.

berzovai
nagyvendéglő
folyó év május hó 1-étől
kiadandó.

Értekezhetni: Goldberger Gábor-nál Berzován. 458

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

Óras és ékszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.
Arany-, ezüst- és zálogjegyek megvételnek. 92

Kurtics község
jegyzői irodájában

a jegyzői teendőkben teljesen jártas, nőtlen, román nyelvet is beszélő

irnok

azonnali belépésre
alkalmazást nyer.

Javadalma: 50 korona havi fizetés, mosás és ágyneműn kívül teljes ellátás és némi mellékjövedelem. — Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. 471

Kurticson, 1904. február hó 12-én.

Szerény Sándor,
jegyző.

Champlain
tavasz buza
Vetőmag

kapható
Czárán Gézánál, Seprőson
q. 15 koronaért. 498

Aki egy csésze jó teát óhajt élvezni, kérje mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját, és az

INDRA TEA,

mely Chinának, Indiának és Ceylonnak legfinomabb tea keveréke. — Valódi csak eredeti csomagolásban.

Raktárakat a hirdető táblák mutatják. 240

Főraktár: Fejér Gyula, Arad.

M. kir. szabadalmazott
Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek gyári áron. A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári áron

Hőnig Frigyes

harangöntőnél 85

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadtnak.

ALAPÍTTATOTT 1890.

Alapítatott 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest. VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 73

Alapítatott 1890.

ALAPÍTTATOTT 1890.

Sürgös figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

különként 10—36 kor.-ig

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt, avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük czégünknel próbát eszközölni. 118

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.

legfinomabb minőségekben s igen jutányos árak mellett.

Van szerencsénk ezennel közölni, hogy Aninai rudvasunk és Resiczai lemezeink

a hatóságilag bejegyzett

„Korona farkas“ minőségi védjeggyel

vannak ellátva, mit figyelembe venni kérünk. 3472

Szabadalmazott osztrák-magyar állam vasutttársaság magyar bányái, hutái és uradalmainak igazgatósa.

Ezenel van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy

festészeti műtermem

Szabadság-tér I. sz. a.

február 1-én megnyitom.

Tanulmányaim Arad, Budapest, Bécsben majd Breslau Berlin, Hannover, Frankfurt a/m. München és Zürichben tovább bővítettem.

Külföldi tartózkodásom alatt Berlinben az „I.-te Handwerke Schule“ Zürichben pedig a „Kunst Gewerbe Schule“-nak voltam növendéke.

Készítek fénykép után kréta vagy olajfestményü arczképeket. Kivállalok különböző czimtblák festését, czimereket stb. Különlegességem a mai izlésnek megfelelő modern

üvegczimtblák

u. m. vésett, aetzelt, éjjel világító, természetesen feirakott díszítések, nemkülönben izléses mázoló munkák. 316

Ernyedetlen törekvésem leendő gyors és pontos szolgálat úgy helyben mint vidékre mérsékelt árak mellett t. megrendelőimnek bizalmát kiérdemelni. Magam a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva maradok

Kiváló Műtellel

Lenkey György,

műmester.

Tanulók felvétetnek.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

747/1904. pm.

Pályázati hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál üresedésbe jött és 980 korona évi fizetéssel és 400 koronára ló tartásállánnyal javadalmazott mezei rendőrőrmesterei állásra pályázatot hirdetek. Pályázhat minden 40 éven alóli magyar állampolgár, ki magyarul írni, olvasni, számolni tud, ki a rendszertől dolgakban jártassággal bír, amit igazolni köteles, lovagolni tud és olyan anyagi helyzetben van, hogy lovat sa át költségén beszerezhet, és köteles Gáj külvárosban a gájkülvárosi alkapitányi hivatal közelében lakni.

A pályázati kérvények folyó évi február hó 26-áig hozzám nyújtandók be.

Arad, 1904. évi február hó 13.

Institóris Kálmán s. k.
polgármester.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

563—1904. pm.

Hirdetés.

A földmivélségi m. kir. miniszterium az országos selyemtenyésztési felügyelőség útján, az 1904. évi tenyésztésre ingyen ad selymértékét, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak. A kik selyemhernyó tenyésztéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénnél, aki a községben a selymérték kikeltésével meg van bízva. A jelentkezők kötelezik magukat a pet, illetve hernyó átvételére. A kik pedig ingyen petét, illetve hernyót kap, a következőkre kötelezik magukat:

1. Hogy a selyemtenyésztési felügyelőség, illetőleg közgeinek utasításait mindenben pontosan teljesíteni. Hogy, ha a kikeltő vagy

felügyelő utasításait mindenben nem követi, akkor a felügyelőnk, jogában áll a hernyót tőle bármikor elkobozni.

2. Hogy senki másról, mint az országos selyemtenyésztési felügyelőség közgeitől tenyésztésre petét el nem vállal.

3. Hogy az államtól nyert összes petemennyiséget kizárólag műtermelésre fordítja és patetermelésre semmi szín alatt sem.

4. A termelt gubókat a selyemtenyésztési felügyelőség e célból megbízott közgeinek beváltás végett okvetlenül és minden körülmények közt átadja és azokat semmi szín alatt másnak el nem adja, vagy el nem ajándékozza. Ha a község előjárásága különös helyeket vagy órákat jelez meg a levélszedésre, a tenyésztő köteles ezen rendeletet pontosan betartani.

Arad, 1904. évi február hó 5. é.

Institóris Kálmán s. k.
polgármester.

A n. é. közönség figyelmébe.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy

Andrássy-tér 17. sz. alatt létezett Hottinger Jánosné-féle

mosó és vasaló**intézetet****átvettem**

és saját nevem alatt tovább vezetni fogom.

Kérem a n. é. közönséget az elődöm iránt tanúsított pártfogását és bizalmát reám is átruházni szíveskedjék.

241

Tisztelettel

Czeplédi Mária.

KORBULY ALADÁR

gazdaságában, Tápió-Bicskén

kaphatók azonnali szállításra,

angliából importált telivér fehér és sárga orpingtonok

tenyésztőjásai.

Fehér orpingtoné 12 drb. 25 korona,

sárga " 12 " 13 "

rázásmentes Geitner és Rausch-féle patent postacsomagolással.

Előjegyzés jérczék és kakasokra,

467

ugyszintén szibériai ezüst szörme nyulra

elfogadtatik.

**Egy csoda hangszer!
a Trombino.**

Tanulás és hangjegy ismeret nélkül azonnal játszhatja mindenki rajta a legnehezebb dalokat, táncdarabokat, indulókat, u. m.: Sackingeni trombitás, Sei nicht böse, Beim Souper, Radecsky induló stb. és még 200 más kiváló zenedarabot, ezen az újtalálmányu. kitűnő és elegánsan kiállított trombitán az u. n.

„Trombino“-n.

A Trombino a jelenkor legszenzációsabb találmánya és mindenütt nagy feltűnést kelt, különösen akkor, ha valaki egy társaságban egyszerre csak mint kürtművész lép fel, holott az illetőnek ezen tehetségéről azelőtt senki tudomással nem bírt. Minden dal tanulás, fáradság és erőlködés nélkül azonnal játszható, csak a megfelelő hangjegy szalagot kell beilleszteni. **Pompás zene, szép és erőteljes hangokkal.** Mulatságoknál, társaságokban vagy otthon, a legszebb szórakozás. Kerékpár-, kocsis- vagy gyalog-kirándulásoknál, csónakázásánál a legmulattatóbb kísérő. Tánczhoz vagy énekléshez kiválóan alkalmas. A Trombino gazdag tartalmu daljegyzékkel együtt, melyben könnyen megérthető magyarázat is van: I. minőség finom nickelézéssel 9 dallal 3 irt 50 kr. II. minőség finom nickelézéssel 18 dallal 6 irt 50 kr. Dal-lemezek az I. minőséghez darabonként 30 kr., a II. minőséghez 50 kr.

Egyedüli szétküldési hely utánvétellel

242

KERTÉSZ HENRIK, Bécs, I. Fleischmarkt 18—976.

**MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBORE MEGVÉDÉSÉRE A****FÖLDES-FÉLE****MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt, májfoltot, börtörköt (mitesser) és minden arcstíftátlanságot. Massazsához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csak az azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Kamisitványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

121

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 30 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sabcsen: Zangerl Gyula, Borzován: Szukolyi Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palosán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Elekén: H. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonozon: Molnár István, Gyorokán: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevérváson: Schlögl Pál, Kun-ágóán: Fejes Lajos, Kuzicson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskútnán: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Balmazújváros: Haueros Adam, Nagy-Zerinden: Vályi Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankotán: Pósvitz Gusztáv, Pivarcson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Sigmándon: Csiky Lukács, Soborinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza orak gyógyszertárakban.

**Minden fájdalom nélkül biztos hashajtó
szer az****ALVO tabletták.**

Az „Alvo“ az egyedüli biztos szer, melynek használatával rendszeresített állandó székletétel idéztetik elő. Mint gyomor-erősítő és gyomortisztító nélkülözhetlenné válik.

Kiváló tulajdonsága, hogy puha, a mi által nemcsak hogy a gyomorban könnyen és gyorsan feloldódik, hanem a kívánt hatás is sokkal gyorsabban következik be, mint ehhez hasonló készítményeknek.

Ize rendkívül kellemes és édes, gyermekek nagy előszeretettel veszik.

Minden doboz használati utasítással van ellátva.

Egy doboz ára 90 fillér.

Figyelmeztetés: Alvo tablettáink törvényesen védve vannak. — Utánzők szigorúan büntetettek.

Kapható az egyedüli készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában az „Isteni Gondviseléshez“

ARAD, Andrássy-tér 22, a megyeházzal szemben.

Hírdetéseket teljesen ingyen ad a
kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseket felvételnek a
kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vasatagabb betűk 5 fillér. — Családot kereső vagy csatlakozni ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérről és 1 koronáért kaphatók ingyen elárulható helyein.

Akinek

ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér célzt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Eladó.

A viztorony mellett egy új emele-
tes ház eladó. Bővebbet ott a ház-
tulajdonosnál. 404

Egy három szobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel
május 1-től kiadó. Halász-utca
28. szám alatt. Bővebbet ugyanott. 452

Házmesternek

vagy bolti szolgának ajánlkozik
középkorú férfi. Bővebbet Vécsey
utca 18. sz. alatt. 456

Weitzer János toll.

Doboza
kor. 40 fill.

Nikkelezett aczélból. 2252

Kapható: Ingusz I. és Fianál.
Telefon 517.

Egy külön bejáratu,

csinosan butorozott szoba, uri csa-
ládnál márczius 1-ére kiadó. To-
vábbá egy három lóra való istálló
azonnal kiadó. Kiss Ernő-utca 8
492

Pálinka depó.

Jó forgalmu, korlátlan engedéllyel
ellátott, családi viszonyok miatt
azonnal eladó. Bővebbet Kohn Jó-
zsef (Buza tér) Boros Béni-tér 8.
485

Sarok üzlethelyiség

Kossuth-utca 16. szám alatt for-
galmal helyen havonként 16 ko-
ronáért kiadó. Értekezhetni Karoli-
na utca 6. 484

Egy három szobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel
május 1-től kiadó. Orozi-utca 19/b.
szám. alatt. Bővebbet ugyanott.
452

Kiadó lakás.

Ferdinánd-utca 8. utcai uri lakás
kerítő, istállóval ugyanott udvari
lakás külön esetleg együtt május
1-től kiadó. 469

Az Andrassy-tér 9. sz.

a. házban két udvari lakás, mind-
egyik 2 szoba konyha és mellék-
helyiségekkel külön-külön vagy
együttesen is f. évi május 1-től
kiadó. Bővebbet a házmesternél. 494

Kriszta Nikodém

épület és diszmű bádigos.

Aradon, Kossuth-utca 21. szám

(szembe az iskolával).

Elvállal minden az épület és
diszmű bádigos szakmába
vágó új és javítási munká-
kat, u. m.

horgony és domborműveket,

fürdő kádakat

konyha berendezések

elkészítését jutányos árak pon-
tos kivitel mellett.

**Ha olcsó órákat,
arany- ezüstneműt és ékszertárgyakat
akar vásárolni, látogassa meg**

Deutsch Izidor

órák és ékszerüzletét

Arad, Templon-utca, Minorita-palota.

Férfi órák 2 forinttól feljebb.
Női órák 3 forinttól feljebb.
14 kar. arany gyűrűk 1 frt 50 krtól
feljebb.

Ébresztő órák 1 frt 50 krtól feljebb.
Ezüst lánczok 1 frt 30 krtól feljebb.
Valódi 14 kar. tüz aranyozott lánczok
1 frt 50 krtól feljebb.

Ingaórák részletfizetésre bárkinek áremelés nélkül.

Tört arany-, ezüst-, zálogcédula készpénzért

a legmagasabb árban megvételük vagy más új tárgyakra átcsereztetik.

Telefon 438.

352